

Implementácia smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000

VODNÝ PLÁN SLOVENSKA

Plán manažmentu správneho územia povodia Dunaja

2. aktualizácia

Január 2022

Implementácia smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady z 23. októbra 2000

VODNÝ PLÁN SLOVENSKA

Plán manažmentu správneho územia povodia Visly

2. aktualizácia

Január 2022

Tabuľka 19 Využívanie podzemnej vody v rokoch 2017 a 2018 (SR)

Účel využitia	Odber vody [l.s ⁻¹]		Rozdiel	
	Rok 2017	Rok 2018	[l.s ⁻¹]	[%]
Verejné vodovody	7 854,57	7 843,88	-10,69	-0,14
Potravinársky priemysel	232,68	250,06	17,38	7,47
Ostatný priemysel	809,76	831,25	21,49	2,65
Poľnohosp. – živočíšna výroba	226,31	227,85	1,54	0,68
Poľnohosp. – rastlinná výroba	183,86	107,71	-76,15	-41,42
Sociálne potreby	236,26	192,48	-43,78	-18,53
Iné využitie	1 063,87	1 292,56	228,69	21,5
Spolu	10 607,31	10 745,79	138,48	1,31

Zdroj: SHMÚ Bratislava

Pri hodnotení využívania podzemných vôd na Slovensku podľa účelu využitia je možné konštatovať pokles spotreby v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou, v rastlinnej výrobe a sociálnych potrebách. V ostatných odvetviach nastal nárast spotreby podzemnej vody.

Z hľadiska vodohospodárskeho využitia kolíše pomer využiteľných množstiev a odberov v jednotlivých hydrogeologických rajónoch.

Geotermálne vody (GTV)

Geotermálna energia sa na Slovensku najviac využíva na rekreačné účely (termálne kúpaliská) a balneologické účely – cca 60% z celkového inštalovaného tepelného výkonu, v poľnohospodárstve (vykurovanie skleníkov a fóliovníkov) – cca 17 %, v odvetviach výroby elektrickej energie pri centralizovanom zásobovaní teplom – cca 17 %, menej v rybnom hospodárstve.

V súčasnosti sa eviduje na Slovensku 176 geotermálnych vrtov s teplotou GTV od 40 do 130 °C (tzv. nízkoteplotné zdroje geotermálnej energie). Celkovo sa geotermálna energia využíva v 36 lokalitách. Okrem toho sa nachádzajú na Slovensku perspektívne oblasti geotermálnej energie, v ktorých sa už uskutočnili geotermálne vrty – najviac sa ich nachádza v Centrálnnej depresii podunajskej panvy, nasleduje Komárňanská vysoká kryha, Slovenské neovulkanity a Východoslovenská panva.

7.2 Trendy v kľúčových ekonomických ukazovateľoch a tendenciách do roku 2027

Oficiálne prognózy budúceho vývoja slovenskej ekonomiky na národnej úrovni, ktoré boli vypracované koncom roka 2019 a na začiatku roka 2020, nie je možné považovať za smerodajné z dôvodu dopadu pandémie COVID-19 na ekonomiku. Už prvé odhady vplyvu pandémie na svetovú ekonomiku, ako aj ekonomiku EÚ a jednotlivých štátov, naznačili jej výrazný pokles, ktorého rozmery je navyše ťažké predvídať vzhľadom na nemožnosť presného odhadu vývoja pandémie. Z uvedeného vyplýva, že pri ekonomických prognózach je treba vziať do úvahy značnú mieru neistoty.

Hoci Slovensko vstupovalo do roku 2020 s očakávaním priaznivého ekonomického vývoja, jeho ekonomický vývoj za mimoriadnych opatrení, ktoré sú spojené s obmedzením šírenia koronavírusu, závisí nielen od vnútorných podmienok, ale aj od externého prostredia.

Prepuknutie koronavírusu paralyzovalo globálnu ekonomiku. Cena ropy Brent od začiatku roka 2020 klesla o viac ako 50 % (až k 27 USD/bl.). Vo februári 2020 klesla svetová lodná kontajnerová preprava medzimesačne o 10 %, podobne ako v časoch finančnej krízy v roku 2008. Ekonomika eurozóny sa už v priebehu 1. štvrtroka 2020 prepadla do recesie, podľa Eurostatu v prvom štvrtroku 2020 sa HDP znížil v eurozóne o 3,6 % a v EÚ o 3,2 %. Podobne sa HDP eurozóny v 2. štvrtroku 2020 medzikvartálne znížil o 12,1 %, v celej EÚ o 11,7 % (Eurostat, august 2020). V oboch prípadoch ide o najväčší pokles

HDP od začiatku zverejňovania týchto údajov v roku 1995. Dôvodom boli prísne blokády a obmedzenia, ktoré v marci prijali európske vlády, aby zastavili šírenie nového koronavírusu.

Uzatvorenie hraníc a prijatie ochranných opatrení zasiahli v prvej línii letecký priemysel, turizmus, reštaurácie a hotely a služby vo všeobecnosti. Pokles medzinárodného obchodu aj problémy v dodávateľských reťazcoch majú za následok recesiu aj v priemyselnej výrobe. Konkrétny rozsah škôd spôsobený pandemiou COVID-19 bude závisieť od dĺžky jej trvania.

Konjunkturálne prieskumy však naznačili, že recesia bude hlbšia ako finančná kríza v roku 2008. Neistá dĺžka pandémie aj opakované návraty ochorenia môžu ekonomický prepad prehĺbiť. Globálne dodávateľské reťazce sa môžu narušiť a ich opätovné skoordinovalie môže trvať dlhšie, čo spomaľuje oživenie.

Prehľad prognóz základných makroekonomických ukazovateľov vypracovaných zahraničnými i domácimi inštitúciami pri zohľadnení pandémie koronavírusu poskytuje Príloha č. 7.2.

Kríza spojená s pandemiou COVID-19 urýchlila zmeny, ktorým sa ani Slovensko nemôže brániť. „Plán obnovy“ Európskej komisie, ktorý bol zverejnený 8.4.2020, jasne akcentuje výzvu pre Európu: „buďme zelenší a digitálnejší a to nám prinesie obnovu rastu a pracovných príležitostí“. Slovensko má tiež svoj nateraz nevyužitý potenciál v podobe špičkových vedcov a inovátorov. Práve teraz má Slovensko príležitosť formulovať potrebné zmeny ekonomického modelu na trvalo udržateľný. Tento by mal vychádzať z inovačného potenciálu krajiny, z pôvodnej a želateľnej štruktúry hospodárstva a z globálnych trendov, akými je aj digitálna ekonomika, ktoré už dnes menia pravidlá hry a pomery ekonomických síl. V opačnom prípade sa môže slovenská ekonomika dostať ešte do hlbšieho úpadku a ohroziť obrovské množstvo pracovných miest. Slovensko musí rozvíjať ekonomiku postavenú na inováciách, nových technológiách a podpore digitálnej agendy. V neposlednej miere je nutné sa zamerať na ochranu životného prostredia. Slovensko má rozsiahle národné parky, je však žiaduce, aby boli len na územiach patriacich štátu, nie na súkromných. V oblasti ochrany vody, hlavne podzemnej, ktorá je najväčším slovenským prírodným bohatstvom, je potrebná spolupráca s univerzitami a ďalšími odbornými inštitúciami; potrebné je pripraviť dlhodobú víziu na ochranu podzemnej vody. Nutné je odstrániť zdroje znečisťovania podzemnej vody.

Európska komisia venuje cca 750 miliárd EUR na obnovu ekonomiky po jej kolapse spôsobenom pandemiou COVID-19 (500 miliárd EUR je určených na nenávratné granty a 250 miliárd EUR v podobe pôžičiek pre jednotlivých členov Únie). Pre Slovensko pripadne 5,835 miliárd. Rozdelenie tejto sumy závisí od toho, ako si ho Slovensko nastaví. Balík prostriedkov poskytnutých EÚ na obnovu by sa mal sústrediť na tri oblasti:

- (i) naštartovanie ekonomiky (sústrediť sa na zelené technológie, digitálne technológie),
- (ii) pomoc firmám pri rozbehu ekonomiky (záruky, lacné úvery a pod.),
- (iii) posilnenie kapacity zvládať budúce krízy podobného druhu ako COVID-19; vytvorenie nového programu, ktorý by financoval aktivity v oblasti zdravotníctva, výskumu liečiv; posilnenie Európy v strategických oblastiach, kde chce Európska komisia investovať (napr. vo farmaceutickom priemysle a pod.).

Podmienkou na čerpanie prostriedkov je predloženie národných plánov obnovy a odolnosti. Ministerstvo financií SR predstavilo (5.10.2020) Národný integrovaný a reformný plán –Moderné a úspešné Slovensko, ktorý má niekoľko oblastí: fiškálne reformy, zelená ekonomika, trh práce, vzdelávanie (inovácie), zdravotníctvo a digitalizácia.

Prognóza vývoja populácie

Keďže na Slovensku nie je k dispozícii novší odhad vývoja obyvateľstva pre dlhší časový horizont, zopakujeme v skratke prognózu, ktorú vypracoval v roku 2013 INFOSAT Bratislava - (Inštitút informatiky a štatistiky – Výskumné demografické centrum), podľa ktorej sa očakávaný počet obyvateľov v SR v roku 2060 môže pohybovať v intervale od 4 848 tis. osôb (nízky variant) do 5 906 tis. osôb (vysoký variant). V čase vypracovania 2. VPS sa ako najpravdepodobnejší javil mierny nárast počtu obyvateľstva do roku 2030 (na 5 558 tis osôb) a následné zníženie na hodnotu 5 345 tis. osôb do roku 2060. Za rozhodujúci pre vývoj budúceho počtu obyvateľov sa považoval vývoj pôrodnosti a hlavne migrácie.

Podrobnejší pohľad na vývoj počtu obyvateľov do roku 2035 poskytuje „Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035“ taktiež vypracovaná INFOSTAT-om v roku 2013. Výsledky prognózy umožňujú vyhodnotiť vývoj počtu, prírastku a vekovej štruktúry obyvateľstva v okresoch SR do roku 2035. Statický trend vo vývoji počtu obyvateľov, ktorý sa podľa tejto prognózy očakával v najbližších dvoch desaťročiach na celoštátnej úrovni, je zrejmy aj na regionálnej úrovni. Viac ako polovica okresov (konkrétne 43) má mať do roku 2035 prírastok alebo úbytok počtu obyvateľov menší ako 5 %. Celkove sa zmeny v počte obyvateľov počas celého prognózovaného obdobia pohybujú od -11,0 % až po +31,8 %.

Okresy s najväčším percentuálnym prírastkom počtu obyvateľov sa nachádzajú v Bratislavskom kraji, na severe stredného Slovenska (Námestovo, Tvrdošín a Bytča) a v západnej časti východného Slovenska (pás okresov od okresu Kežmarok a Stará Ľubovňa až po okres Košice okolie). Okresy s najväčším úbytkom obyvateľstva sa nachádzajú na južnom a strednom Slovensku a na krajnom východe pri hranici s Ukrajinou. Ide o pás okresov od okresu Topoľčany a Partizánske až po okres Veľký Krtíš, o časť regiónu Liptova a Turca a o východoslovenské okresy Medzilaborce, Humenné a Sobrance. Jediným okresom s vysokým úbytkom obyvateľstva mimo tento región je okres Myjava. Samostatnou kapitolou, čo sa týka zmeny počtu obyvateľov, je okres Senec, s prírastkom počtu obyvateľov viac ako 30 % počas prognózovaného obdobia. Ide o okres, v ktorom sa očakáva rekordný prírastok počtu obyvateľov napriek tomu, že po roku 2015 by v ňom mal byť prirodzený úbytok obyvateľstva.

Zosumarizovaním výsledkov z okresov je možné zostaviť prognózy vývoja počtu obyvateľov v jednotlivých krajoch Slovenska, čo dokumentuje nasledovná Tabuľka 20. Podľa nej v roku 2027 má byť na Slovensku 5 501 tis. obyvateľov.

Tabuľka 20 Prognózovaný vývoj počtu obyvateľov po krajoch v rokoch 2013 až 2035

Rok	Brat. kraj	Trnavský	Trenč.	Nitrian.	Žilinský	Banskob.	Prešov.	Košický	SR
2013	618705	559088	593129	688043	691277	658042	819837	796034	5424156
2014	624518	561485	592969	687525	692237	657489	822230	797898	5436350
2015	630061	563738	592636	686844	693076	656793	824522	799579	5447250
2016	635091	565816	592641	686376	694092	656087	826775	801397	5458276
2017	639839	567709	592559	685819	695013	655213	828886	803026	5468064
2018	644281	569446	592339	685107	695806	654184	830859	804505	5476526
2019	648437	570998	591970	684214	696462	653011	832687	805761	5483540
2020	652283	572376	591418	683128	696941	651671	834337	806791	5488945
2021	656056	573554	591169	682223	697362	650179	835800	808050	5494394
2022	659597	574494	590731	681134	697621	648487	837099	809135	5498298
2023	662871	575272	590094	679878	697713	646659	838215	810051	5500753
2024	665898	575877	589281	678434	697606	644676	839145	810784	5501701
2025	668697	576301	588276	676812	697335	642570	839921	811355	5501268
2026	671151	576573	587471	675224	697367	640771	841052	812567	5502177
2027	673417	576659	586386	673400	697267	638777	842039	813602	5501549
2028	675494	576583	585082	671424	696967	636647	842801	814531	5499531
2029	677434	576351	583608	669297	696519	634389	843420	815359	5496377
2030	679269	575970	581972	667055	695931	632050	843840	816059	5492146
2031	680959	575500	580593	664844	695408	629732	844186	817450	5488671
2032	682533	574883	579051	662500	694681	627372	844387	818786	5484193
2033	684058	574171	577371	660094	693854	624974	844476	820064	5479062
2034	685559	573398	575599	657645	692945	622549	844461	821267	5473423
2035	687072	572527	573770	655149	691958	620093	844313	822466	5467348

POLITIKY A PROGNÓZY VYBRANÝCH HLAVNÝCH SEKTOROV NH DO ROKU 2027

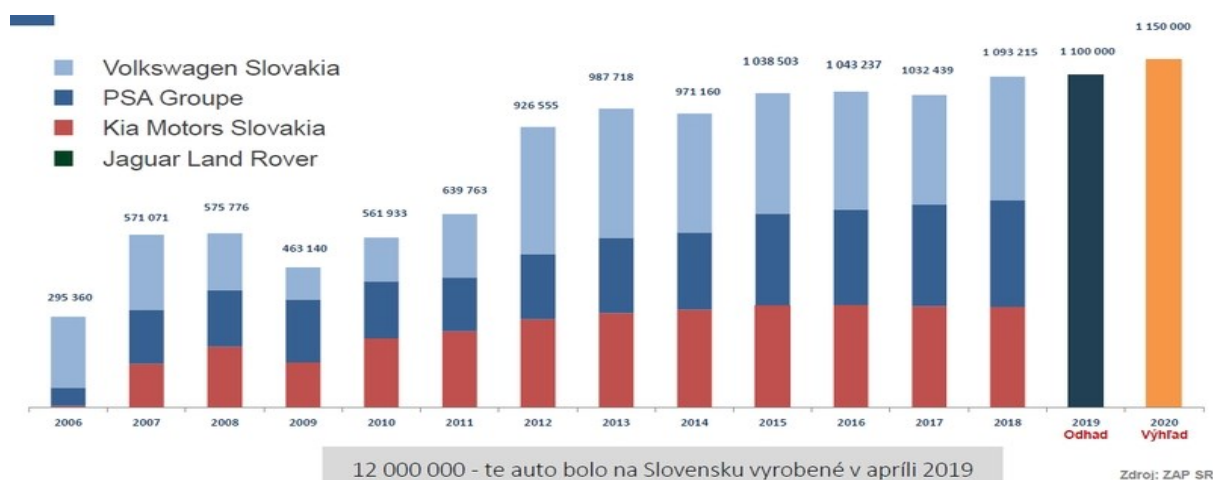
- A) Politika v sektore Priemysel
- B) Politika v sektore Energetika
- C) Politika v sektore Poľnohospodárstvo
- D) Politika v sektore Doprava
- E) Vodné hospodárstvo

A) Politika v sektore priemysel

Slovenská ekonomika vzrástla v 2. štvrtroku 2019 medziročne o 2,0 % (3,7 % v 1. štvrtroku) a medzištvrtročne o 0,5 %. Výrazné spomalenie dynamiky spôsobil najmä zhoršujúci sa zahraničný obchod. Z produkčného hľadiska prispel k spomaleniu rastu ekonomiky predovšetkým pokles v priemyselnej výrobe. Zároveň sa zmiernila aj tvorba pridanej hodnoty v stavebníctve a v ostatných odvetviach. Správa o ekonomike SR (september 2019, NBS) konštatuje ochladenie z pohľadu zásadných odvetví.

Priemyselná výroba na Slovensku mala ku koncu roka 2018 za sebou viac ako 5 rokov permanentného zvyšovania tempa zo štvrtroka na štvrtrok. Pozíciu stabilného prispievateľa k rastu HDP stratila až v 2. štvrtroku 2019, kedy poklesla ako jediná z odvetví sledovaných na produkčnej strane HDP. Do domáceho výrobného sektora sa prenieslo ochladenie z vonkajšieho prostredia a spolu s niektorými jednorazovými faktormi stiahlo zásadné spracovateľské výroby do záporného pásma. Výnimkou bola objemom najdôležitejšia výroba motorových vozidiel, ktorá si síce udržala v 2. štvrtroku 2019 rastové tempo, ale výrazne slabšie v porovnaní so začiatkom roka. Nasledujúci Obr. 7.13 ukazuje výrobu motorových vozidiel na Slovensku v rokoch 2006-2018, vrátane odhadu na rok 2019 a 2020 (Zdroj: Zväz automobilového priemyslu SR):

Obr. 7.13 - Výroba motorových vozidiel v rokoch 2006-2018 a odhad na roky 2019 a 2020

Potenciál rastu výroby a vývozu áut by sa však postupne vyčerpal aj bez materializácie rizík z prostredia automobilového priemyslu, keďže báza roku 2018 bola mimoriadne vysoká a jej impulzy sa v roku 2019 neopakujú. Koncentrácia spracovateľského sektora na automobilový priemysel sa však posilnila práve v období hromadenia rizík globálneho rozmeru. V 1. štvrtroku 2019 slovenská výroba a vývoz áut dokázali z narastajúcich globálnych rizík ešte vyťažiť, a to formou predzásobenia trhov ohrozených obchodnými bariérami a neistotou z diania okolo brexitu. V 2. štvrtroku 2019 efekt predzásobenia (až na ojedinelé výnimky) vyprchal. Americký a britský trh po dvoch mimoriadne úspešných štvrtrokoch na prelome rokov prestal v 2. štvrtroku 2019 podporovať export áut. Okrem toho výroba motorových vozidiel narazila na ochladzujúcu sa nemeckú ekonomiku.

Nielen samotná výroba áut, ale aj jej dodávatelia, vrátane producentov zo strojárkej výroby a produkcie kovových a elektrických výrobkov, pocítili ochladenie a v 2. štvrtroku 2019 sa im znížili výnosy. Výroba a vývoz základných kovov sú pod tlakom celoeurópskych problémov približne od polovice roka

2018 (spotreba ocele klesá, dovoz na európsky trh rastie, rastú ceny emisných povoleniek, zvyšujú sa domáce nákladové, najmä mzdové faktory a pod.).

Obdobie pomerne stabilného rastu výroby a exportu strojov prelomil až 2. štvrťrok 2019. Značnú časť poklesu možno pripísať strojárskemu výrobe súvisiacej s dodávkami do automobilovej výroby v stredoeurópskom reťazci. Výpadok strojárskemu výrobe a exportu je znepokojujúci nielen z dôvodu prerušeného obdobia stabilného rastu, ale aj pre výpadok relatívne vysokej miery pridanej hodnoty z výnosov, ktorú vykazujú minimálne firmy s viac ako 20 zamestnancami.

Spojenú výrobu dvoch komodít, elektroniky a elektrických zariadení, dlhodobo ťahal nadol prevažne presun výrobcov elektroniky v rámci stredoeurópskeho regiónu. Export elektroniky rástol aj v období klesajúcich výnosov (2015 – 2017) najmä v dôsledku reexportu bez podstatnejšieho pozitívneho vplyvu na ekonomiku Slovenska. Naopak, výrobe a vývozu elektrických zariadení sa doposiaľ darilo, s výnimkou poklesu v 2. štvrťroku 2019. (Práve v 2. štvrťroku sa zintenzívnil dovoz elektrických strojov, prístrojov a zariadení, počítačov, elektronických a optických zariadení. Zvýšené nároky na dovoz mohli vyplynúť z investičných potrieb firiem a športových podujatí medzinárodného významu.)

Súčasný vývoj v priemyselnej produkcii na Slovensku (podľa ŠÚ SR):

Priemyselná produkcia, po raste v predchádzajúcom mesiaci, vo februári 2020 medziročne (oproti roku 2019) klesla o 1,5 %.

V máji 2020 slovenský priemysel stále dosahoval len dve tretiny svojej minuloročnej produkcie, výroba áut mala menej ako polovičný výkon. Napriek tomu, že výkon slovenského priemyslu v máji 2020 oproti aprílu vzrástol takmer o 20 %, priemyselná produkcia SR dosiahla len dve tretiny objemu ako v máji 2019. Celkový pokles najvýraznejšie ovplyvnilo medziročné zníženie výroby dopravných prostriedkov o 56,9 %. Pod celkový vývoj sa podpísal aj vysoký rast vo výrobe koksu a rafinovaných ropných produktov, čo však súvisí s minuloročnou výrobnou odstavkou u jedného z producentov.

Priemyselná produkcia (PP) v máji 2020 medziročne klesla o 33,5 %.

Priemyselná výroba v júni 2020 bola o 8,5 % nižšia ako pred rokom, pokles sa oproti predchádzajúcim mesiacom zmiernil. Potiahli ju automobilky a chemický a farmaceutický priemysel. Priemyselná produkcia v júni 2020 dosiahla výkon na úrovni 91,5 % minulého roka, v porovnaní s júnom 2019 bola nižšia o 8,5 %. Významne sa zmiernil pokles výroby dopravných prostriedkov, po májovom prepade o 56,9 % a aprílovom o 78,9 % bola produkcia v júni medziročne nižšia o 9,4 %. Nad úroveň minuloročných výkonov sa dostala výroba chemikálií a chemických produktov a výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov.

Priemyselná produkcia po výrazných poklesoch v predchádzajúcich mesiacoch (predovšetkým v máji o 33,5 % a v apríli až o 42 %) vykázala v júni najnižší pokles v roku 2020 od začiatku koronakrízy a jej vplyvu na ekonomiku. Oproti máju 2020 sa priemyselná produkcia v júni 2020 zvýšila o 21,7 % (po zohľadnení sezónnych vplyvov).

Pandémia COVID-19 a priemysel:

V marci 2020 Slovensko pristúpilo k nevyhnutným opatreniam na zabránenie šírenia pandémie COVID-19. Tieto opatrenia majú ťažké dopady na ekonomiku slovenského priemyslu. Aký hlboký bude v skutočnosti prepád priemyselnej výroby bude možné hodnotiť až po niekoľkých mesiacoch od vypuknutia pandémie resp. dopadu jej druhej vlny, v ktorej sa v súčasnosti nachádzame (sept. 2020).

Nevýhodou slovenskej ekonomiky v čase koronakrízy je jej závislosť na exporte, pretože závisí na zahraničnom dopyte. Ťahúňom slovenského priemyslu je automobilový priemysel, ktorý je pre svoju exportnú orientáciu v čase pôsobenia opatrení proti šíreniu koronavírusu najviac ohrozený, i keď negatívny dopad pandémie sa týka aj ďalších odvetví. Automobilky na Slovensku v súčasnosti zamestnávajú viac než 177 tisíc ľudí. Zároveň tvoria polovicu celkového hospodárstva krajiny. V priebehu marca 2020 európsky automobilový priemysel prerušil výrobu. Koronavírus ochromil európsky dopyt po vozidlách a rovnako aj celý dodávateľský reťazec. Chýbajú odberatelia i vstupné diely. Výrobcovia spolu s dodávateľmi z prevádzkových i hygienických dôvodov zatvárali svoje výroby. Predaj áut v Európe sa v marci 2020 prepadol o takmer 52 % (oznámilo to Európske združenie výrobcov automobilov/ACEA) s tým, že pokles je najvyšší od začiatku evidencie príslušných údajov v roku 1990.

V Európskej únii v polovici apríla 2020 stáli takmer všetky automobilky a na Slovensku sa v danom čase motorové vozidlá vyrábali len v Kia Motors Slovakia. Ostatné fabriky úplne zastavili výrobné linky a jedine v závode Jaguar Land Rover minimum zamestnancov pripravovalo spustenie výroby vozidla Defender. Pre chýbajúce talianske diely sa úplne zastavil bratislavský závod Volkswagen Slovakia do 20. apríla, poňúc týmto dátumom sa obnovila výroba v Bratislave aj v nemeckom Zwickau. Postupne začali pracovať linky Volkswagenu v ostatných nemeckých závodoch a tiež v Portugalsku, Španielsku, Rusku a USA. Trnavská fabrika Groupe PSA Slovakia po vynútenej odstavke od 19. marca 2020 začala výrobu obnovovať po viac ako siedmich týždňoch.

Odstavenie veľkých automobiliek spôsobilo problémy ich dodávateľom. V domácej ekonomike v obmedzenom režime vyrábali stovky fabrik, ktoré zamestnancov predbežne nechceli prepúšťať, pretože nebolo jasné, kedy sa automobilové závody rozbehnú. Väčšina zamestnancov v čase odstavky musela zostať doma a poberala 60 percent mzdy. Je však jasné, že v prípade dlhotrvajúceho poklesu zákaziek sa prepúšťaniu vyhnúť nedá. Cestou ako tomu zabrániť je kurzarbeit - zavedenie kratšieho pracovného času. Pri jeho uplatnení zaplatí veľkú časť mzdových nákladov firmám štát, avšak vyplatenie štátnej podpory je podmienené udržaním pracovných miest.

V máji 2020 prišlo k rozbehu výroby u všetkých automobiliek na Slovensku, avšak nie na plnú kapacitu. Treba mať na pamäti, že prišlo k porušeniu dodávateľských sietí – t.j. že existuje závislosť od dodávateľov aj v iných krajinách (napr. Španielsko a ďalšie štáty), prišlo k zatvoreniu všetkých showroomov (výstavných miestností), čo znamená výpadok objednávok, od ktorých závisí výroba. V čase ekonomického poklesu z dôvodu pandémie COVID-19 sa na Slovensku neočakáva obrovský dopyt po autách, hoci napr. Čína avizuje zvýšený záujem o automobily, kam smeruje značná časť áut vyrobených vo VW (v čase koronakrízy sa cestovanie autom považuje za bezpečnejšie, ako hromadnou dopravou). Kórejská KIA Motors Slovakia v Tepličke nad Váhom vyrába autá hlavne pre európske trhy, ale celkovo vyváža autá do viac ako 90 krajín sveta, vďaka čomu sa v máji darilo držať dvojsmennú prevádzku, ale výrobný plán aj tu závisí od vývoja dopytu na strane zákazníkov. V trnavskej automobilke Groupe PSA Slovakia boli koncom mája rozbehnuté už tri pracovné zmeny. Dobrou správou pre slovenský automobilový priemysel je správa o rozhodnutí automobilky Volkswagen nepostaviť nový závod v Turecku a výrobu nových modelov Passat a Superb presunúť na Slovensko. Automobilka tieto rozhodnutia však ešte oficiálne nepotvrdila.

Už v máji 2020 bolo zrejmé, že európski výrobcovia automobilov po opätovnom otvorení výrobných závodov a vytriedení dodávateľských reťazcov čelia novému problému súvisiacemu s pandemiou koronavírusu – a tým je množstvo nepredaných áut. Predaj nových áut v EÚ, Británii a v štátoch Európskeho združenia voľného obchodu (EZVO) v máji klesol medziročne o 57 % na 623 812 kusov (údaje ACEA). Každý z 27 členských štátov EÚ vykázal dvojciferné percentuálne zníženie predaja nových áut. Údaje z mája sú síce priaznivejšie ako aprílové, keď sa dopyt po autách prepadol o 78 %, ale aj tak zostali ďaleko pod úrovňou minulého roka.

Výroba v júni 2020 je stále hlboko pod úrovňou pred krízou, napriek tomu existuje prebytok nových automobilov, čo spomaľuje oživenie automobilového odvetvia a ohrozuje pracovné miesta a zisky.

Presné ekonomické dopady na automobilky bude možné odhadnúť až o niekoľko mesiacov, keď bude jasné ako pandémia COVID-19, vrátane jej druhej vlny, v ktorej sa v súčasnosti nachádzame (august 2020), skutočne ovplyvnila záujem o kúpu nových automobilov.

**

Podľa Štatistického úradu SR dosiahla priemyselná produkcia v apríli 2020 historicky najnižšie minimum od vzniku samostatnej SR, medziročne klesla o 42 %. Pokles bol spôsobený najmä prudkým poklesom výroby dopravných prostriedkov o 78,9 %a. Táto situácia bola významne ovplyvnená zastavením alebo obmedzením výroby u štyroch slovenských výrobcov automobilov, ako aj obmedzeniami výroby u subdodávateľov automobilového priemyslu, čo bolo reakciou na opatrenia prijaté proti šíreniu COVID-19 v Európe.

Podľa Eurostatu zaznamenalo Slovensko v máji 2020 v medziročnom porovnaní najvyšší pokles priemyselnej výroby v krajinách EÚ a to až o 33,5 %.

Treba však poznamenať, že v súčasnosti (august 2020) všetci výrobcovia automobilov už vykonali čiastočné obnovenie výroby alebo sa ju snažia úplne obnoviť.

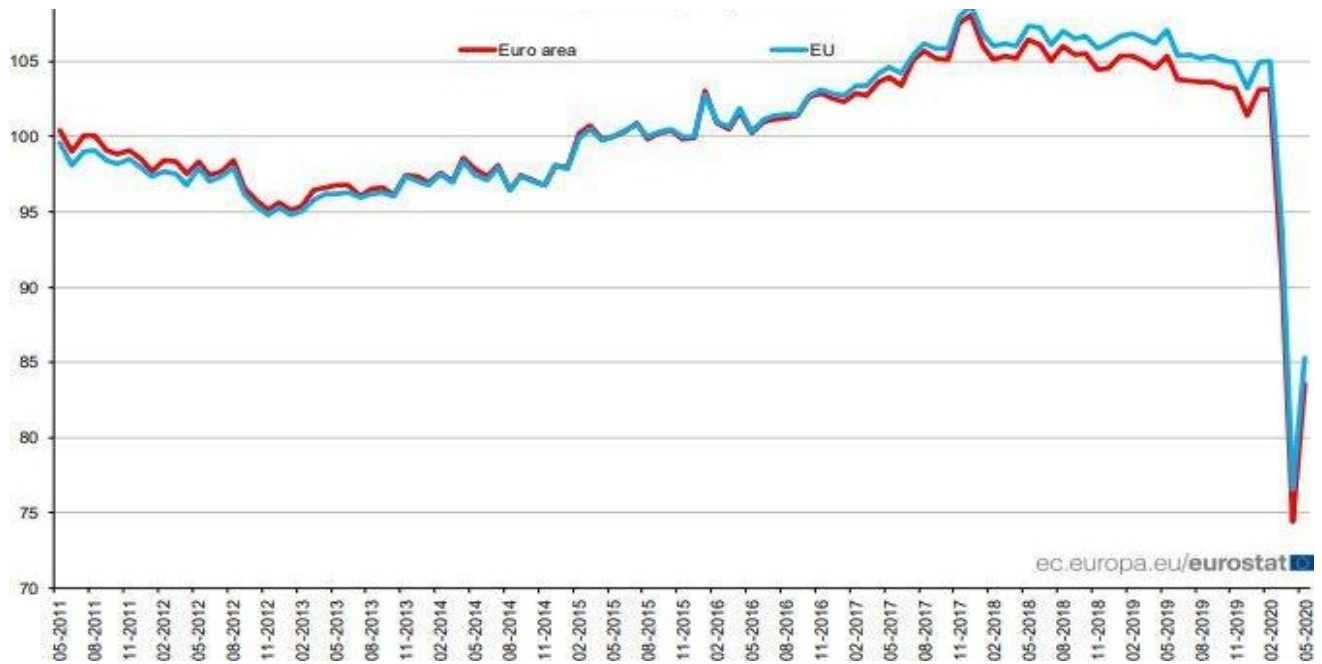
Podľa Eurostatu v medziročnom porovnaní (2020/2019) priemyselná produkcia v eurozóne klesla o 20,9 %.

Priemyselná výroba v Európskej únii sa v máji 2020 síce medzimesačne zvýšila o 11,4 % (po aprílovom prepade o 18,2 %), avšak v medziročnom porovnaní klesla o 20,5 %, hoci sa jej prepad spomalil z aprílových 27,8 %. Priemyselnú aktivitu tvrdo zasiahli opatrenia proti šíreniu koronavírusu, ktoré však v máji 2020 členské krajiny začali uvoľňovať.

V eurozóne sa priemyselná výroba v máji 2020 medzimesačne zvýšila o 12,4 %. Medziročne sa výroba v eurozóne prepadla o 20,9 %.

Vývoj priemyselnej výroby od mája 2011 do mája 2020 v eurozóne a v EÚ ukazuje Obr. 7.14:

Obr. 7.14 - Priemyselná výroba v eurozóne a v EÚ (máj 2011-máj 2020)

Pokiaľ ide o samotný priemysel, po rozbehu a návrate do bežného výrobného režimu budú automobily a ostatné priemyselné odvetvia opäť znečisťovať životné prostredie v rozsahu ako pred koronakrízou a efekt čistejšieho životného prostredia z dôvodu pandémie COVID-19 veľmi rýchlo pominie. Preto je potrebná transformácia priemyslu a celých dodávateľských reťazcov. Žiaduca je premena technológií v priemysle, nové technológie. Zmena štruktúry slovenského priemyslu je potrebná aj z dôvodu jeho veľkej závislosti od automobilového priemyslu, aby Slovensko nebolo naďalej len montážnou dielňou. Ďalej je Slovensko v súčasnosti aj výrobnou polotovarov (aluminium, oceľ...), ktoré znečisťujú životné prostredie. V týchto súvislostiach je potrebná tzv. znalostná ekonomika, zmena a prispôbenie systému vzdelávania a pod.. Granty EÚ budú poskytované na nové bezemisné technológie, u automobiliek sa môžu týkať napr. elektromobilov, nie značiek produkujúcich emisie.

Útlm výroby obmedzil aj dopyt po elektrine na Slovensku, ktorá má podľa odhadov do konca roka 2020 klesnúť o pätinu.

Priemysel, obchod a služby spotrebujú viac ako polovicu elektriny na Slovensku. Odkedy sa tieto sektory pre koronavírus ocitli v krízovom režime, rozdiely oproti vlaňajšku sa prehlbujú.

EÚ poskytne na obnovu ekonomiky utlmenej v dôsledku koronakrízy cca 750 miliárd EUR, pričom má ísť hlavne o podporu tzv. „zelenej obnovy“. Z tejto sumy pre Slovensko by malo pripadnúť cca 6 miliárd EUR ročne na zmenenú obnovu, reštart ekonomiky a prednostne by mali byť použité na „zelený reštart Slovenska“.

B) Politika v sektore Energetika

Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030, ktorého tvorcom je MHSR, bol schválený v roku 2019 a približuje súčasné politiky v oblasti energetiky a klímy na národnej úrovni. Sú to najmä:

Energetická politika Slovenskej republiky - je to strategický dokument (prijatý UV SR č. 548/2014), ktorý definuje primárne ciele a priority energetického odvetvia na obdobie do roku 2035 s výhľadom do roku 2050.

Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy - aktualizácia bola prijatá UV SR č. 478/2018. Stratégiu environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030) slovenská vláda schválila vo februári 2019.

Nízkouhlíková stratégia rozvoja SR do roku 2030, s výhľadom do roku 2050 (NUS SR) - Stratégia vychádza a je v súlade už so schválenými, resp. pripravovanými strategickými dokumentmi iných rezortov. Návrh stratégie je konzistentný aj s nedávno prijatým Integrovaným národným energetickým a klimatickým plánom na roky 2021-2030.

Výroba a spotreba elektriny v ES SR v roku 2018:

Celková spotreba elektriny v roku 2018 dosiahla hodnotu 30 947 GWh, čo je oproti roku 2017 pokles o 109 GWh (-0,35 %). Mierny pokles spotreby elektriny bol spôsobený predovšetkým vyššou vonkajšou teplotou v zimných mesiacoch.

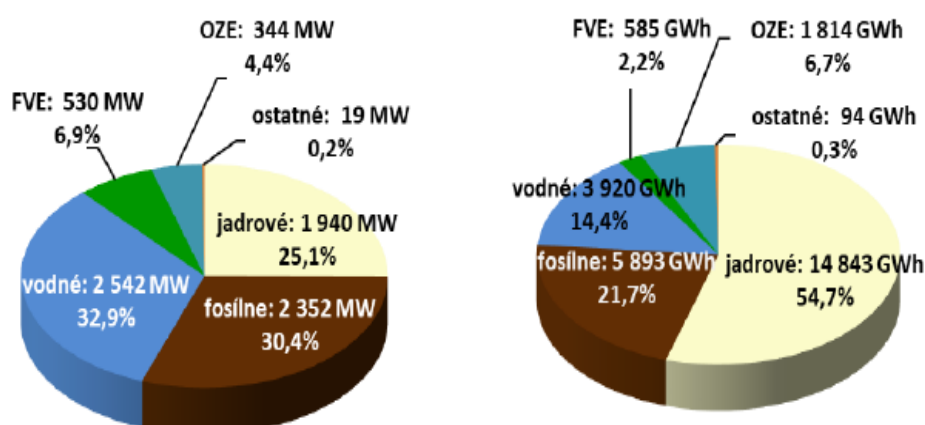
K poklesu došlo aj pri výrobe elektriny (-877 GWh, -3,1 %). S výnimkou elektrární na fosílnych palivách, u ktorých došlo k nárastu vyrobenej energie (+182 GWh, +3,2 %), všetky ostatné kategórie zaznamenali pokles (jadrové elektrárne: -238 GWh, -1,6 %; vodné elektrárne: -757 GWh, -16,2 %, OZE: 46 GWh, -1,9 %; ostatné: -18 GWh, -16,1 %). Rok 2018 bol z pohľadu klimatického rokom suchým, čo sa odrazilo v zníženej výrobe vo vodných elektrárňach, navyše táto bola ovplyvnená odstávkou kanála Krpel'any – Sučany – Lipovec. Strata na výrobe predstavovala hodnotu viac ako 31 GWh.

Inštalovaný výkon zariadení na výrobu elektriny v Elektrizačnej sústave SR (ES SR) dosiahol v roku 2018 hodnotu 7 728 MW. Oproti roku 2017 došlo k nárastu o cca 7,5 MW.

Výroba elektriny v SR z vodných elektrární v roku 2018 dosiahla 3 920 GWh, z toho na SÚP DUNAJA pripadá až 3 909,84 GWh. Celkovo za SR je vodná energia najviac využívaným obnoviteľným zdrojom na výrobu elektriny.

Štruktúru inštalovaného výkonu v ES SR a štruktúru výroby elektriny v ES SR v roku 2018 približuje Obr. 7.15 nižšie:

Obr. 7.15 - Štruktúra inštalov. výkonu v ES SR v r.2018 / Štruktúra výroby elektriny v ES SR v r.2018

Poznámka: Kategória ostatné zahŕňa zariadenia na výrobu elektriny katalytickým spracovaním odpadu a spaľovne odpadu

Aktualizácia koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030 (schválená vládou dňa 13. januára 2017) nadväzuje na ciele stanovené strategickými dokumentmi v oblasti trvalo udržateľného hospodárenia s vodou, ochrany vôd a v oblasti energetickej politiky SR a

vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie v SR a to v súlade so zásadami environmentálnej a energetickej politiky EÚ.

Indikatívny cieľ dosiahnuť výrobu 850 GWh/rok do roku 2030 je vytýčený ako veľmi ambiciózny cieľ, ktorého splnenie sa pravdepodobne nepodarí dosiahnuť. Podľa schválených národných strategických dokumentov vzťahujúcich sa k výrobe elektriny z vody sa do roku 2020 očakáva zvýšenie výroby z MVE o 280,35 GWh/rok. Na dosiahnutie ambiciózneho cieľa 850 GWh/rok do roku 2030 je potrebné ďalšie zvýšenie o 250 GWh/rok.

Predmetom vyššie uvedenej aktualizácie koncepcie je najmä aktualizácia stavu využívania hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR s dôrazom na jeho environmentálne prínosy, stanovenie podmienok ďalšieho využívania technického hydroenergetického potenciálu vodných tokov v SR v závislosti od ekologických a environmentálnych limitov daného vodného útvaru, resp. dotknutého územia a určiť podmienky a požiadavky pre navrhovanie, posudzovanie a schvaľovanie výstavby malých vodných elektrární (MVE) pre všetkých účastníkov týchto procesov.

Na rozdiel od dovedy platnej koncepcie, Aktualizácia koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030 **presne definuje kritéria obmedzujúce výstavbu MVE.**

Na území SR bolo identifikovaných 375 profilov, v ktorých by bolo možné z technického hľadiska vybudovať MVE (tzv. profily s technicky využiteľným hydroenergetickým potenciálom), ale to len za predpokladu, že by na uvedených profiloch neboli identifikované ďalšie obmedzenia, najmä z dôvodov ochrany prírody a životného prostredia. Na základe týchto obmedzení boli určené kritéria, podľa ktorých bolo 317 profilov vyhodnotených ako aktuálne nevhodných na realizáciu výstavby MVE. Ostávajúcich 58 profilov bolo označených ako podmienčne vhodných na výstavbu MVE, čo však automaticky nezakladá právny nárok na ich realizáciu. Tieto profily je možné využiť na výstavbu MVE len za predpokladu, že investori na základe spoľahlivo zisteného stavu veci a najlepších dostupných poznatkov preukážu, že novou zmenou (novým projektom) nedôjde k zhoršeniu stavu útvaru povrchovej vody, resp. preukážu splnenie podmienok podľa § 16 ods. 6 písm. b) vodného zákona, vrátane všetkých kumulatívnych vplyvov na vodný útvar, iné dotknuté vodné útvary v povodí a životné prostredie (§ 16 ods. 9 vodného zákona) a súčasne splnia kritériá, zásady a podmienky stanovené predmetnou Aktualizáciou. V Prílohe 7 tejto Aktualizácie je „Usmernenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky pre účastníkov procesov prípravy, realizácie, posudzovania a povoľovania výstavby vodných stavieb s energetickým využitím s výkonom do 10 MW (malé vodné elektrárne) na vodných tokoch Slovenskej republiky“. Pri posudzovaní jednotlivých zámerov a projektov výstavby malých vodných elektrární a hodnotení ich predpokladaných vplyvov je potrebné posúdiť hlavne kritériá z kapitoly 6 Aktualizácie: „Posúdenie profilov s identifikovaným technickým hydroenergetickým potenciálom podľa požiadaviek Rámcovej smernice o vode“ a ďalšie kritériá.

Národné ciele pre rok 2030 pre OZE vplynú z národných klimatických a energetických plánov, ktoré mali členské štáty predložiť Európskej komisii do konca roka 2019.

Slovensko má podľa stratégie Európa 2020 v roku 2020 dosiahnuť 14-percentný podiel energie z obnoviteľných zdrojov. V roku 2030 má podľa národného energetického a klimatického plánu dosiahnuť podiel 19,2 percenta. Orientačné ciele pre roky 2022, 2025 a 2027 sú potom 14,9 %, 16,4 % a 17,8 %.

Orientačné ciele pre OZE pre Slovensko pre roky 2021 – 2030 obsahuje nasledovná Tabuľka 21:

Tabuľka 21 Orientačné ciele pre OZE pre Slovensko pre roky 2021 – 2030

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
OZE - výroba tepla a chladu v (%)	13,0	14,3	14,6	15,2	16,1	16,7	17,5	18,1	18,5	19,0
OZE – výroba elektriny (%)	22,4	23,4	23,9	24,4	24,8	25,9	26,4	26,7	27,0	27,3
OZE – doprava vrátane multiplikácie (%)	8,3	8,5	8,6	8,7	9,0	9,5	10,1	10,9	12,6	14,2
Celkový podiel OZE (%)	14,0	15,0	15,4	15,8	16,4	17,1	17,8	18,2	18,7	19,2

Zdroj MH SR

Ako problematický sa javí rok 2022, kde je významné zvýšenie oproti predpokladom pre roky 2020 a 2021. Pre rok 2022 existuje tiež riziko, že záväzný cieľ 14 % nebude naplnený.

Odhadovaný výhľad pre vodné elektrárne, ako najvýznamnejší zdroj výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov s dlhoročnou tradíciou v SR na roky 2021 – 2030 obsahuje Tabuľka 22:

Tabuľka 22 Odhad celkového očakávaného príspevku (inštalovaná kapacita, hrubé množstvo vyrobenej elektriny) jednotlivých technológií výroby energie z obnoviteľných zdrojov v SR pri výrobe elektriny v období rokov 2021-2030

	2021		2022		2023		2024		2025	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
Prečerpávacie vodné elektrárne (PVE)	916	420	916	420	916	420	916	450	916	450
Vodné elektrárne	1 627	4 467	1 628	4 470	1 629	4 473	1 630	4 476	1 641	4 507
<1 MW	36	104	37	107	38	110	39	113	40	116
1 MW – 10 MW	60	168	60	168	60	168	60	168	70	196
>10 MW	1 531	4 195	1 531	4 195	1 531	4 195	1 531	4 195	1 531	4 195

	2026		2027		2028		2029		2030	
	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh	MW	GWh
Prečerpávacie vodné elektrárne (PVE)	916	450	916	450	916	450	916	500	916	500
Vodná:	1 731	4 754	1 742	4 785	1 753	4 816	1 754	4 819	1 755	4 822
<1 MW	41	119	42	122	43	125	44	128	45	131
1 MW – 10 MW	80	224	90	252	100	280	100	280	100	280
>10 MW	1 610	4 411	1 610	4 411	1 610	4 411	1 610	4 411	1 610	4 411

Zdroj: MH SR

Ďalší rozvoj vodných elektrární podľa Hlavných zásad udržateľného rozvoja hydroenergetiky v povodí Dunaja (ICPDR, 2019) je spätý aj s riešením dopadov na vodnú ekológiu. Nevyhnutné sú preto opatrenia

na zmiernenie dopadov hydroenergetiky. Rozvoj vodných elektrární by mal byť spojený so zlepšovaním súčasnej vodnej ekológie uplatňovaním jasných ekologických požiadaviek pre nové zariadenia alebo prostredníctvom technickej rekonštrukcie (modernizácie) a zlepšenia prevádzkových podmienok už existujúcich zariadení.

Opatrenia na zmiernenie dopadov sú kľúčové pre náležitú implementáciu RSV s cieľom chrániť a zlepšovať stav vodných ekosystémov. Zaistenie migrácie rýb a ekologického prietoku sú prioritné opatrenia na európskej úrovni a v celom povodí Dunaja na zlepšenie a udržanie ekologického stavu. Zaistenie migrácie rýb: Budovanie rybovodov cez priečne stavby a migráciu rýb po prúde alebo proti prúdu, aby dosiahli stanovištia, ktoré sú dôležité pre ich prirodzenú reprodukciu a dokončenie životného cyklu. Zaistenie ekologického prietoku: Zachovanie riečneho ekosystému tiež znamená, že v prípade odberov alebo odklonu vody je potrebné udržiavať definované prietoky v rieke pre zabezpečenie ochrany štruktúry a funkcie rieky za účelom dosiahnutia cieľov RSV. Z toho dôvodu sa ekologicky optimalizované prietoky v rieke, reflektujúce ekologicky významné prvky prirodzeného režimu toku, vrátane relatívne konštantného základného prietoku a dynamickejších prietokov, odporúčajú ako osvedčené opatrenia na zmiernenie dopadov.

Okrem týchto prioritných existujú aj ďalšie dôležité opatrenia na zmiernenie dopadov, ako je napríklad zabezpečenie transportu sedimentov alebo zníženie špičkovania (spôsobeného najmä veľkými vodnými elektrárňami). Zabezpečenie transportu sedimentov: nad priehradou, v nádrži alebo v úseku ovplyvnenom vzduťím, je usadzovanie sedimentov výsledkom zníženej kapacity ich transportu. Tieto zadržané sedimenty je potrebné v určitých časových obdobiach vytážiť, aby sa zachovala hĺbka rieky pre plavbu a prevádzku nádrže a obmedzila sa výška hladiny vody v prípade povodní. Špičkovanie je zmiernovanie vplyvov umelého prietoku/kolísania vodných hladín. Špičkovanie (umelé kolísanie vodných hladín definované ako pomer Q_{max} a Q_{min} v určitom období) je typ vplyvu, ktorý sa vyskytuje v správnom území povodia Dunaja v dôsledku výroby špičkovej energie vo vodných elektrárňach. Základom posudzovania rozsahu by mal byť prirodzený prietok.

C) Politika v sektore Poľnohospodárstvo

Pri načrtnutí politiky v sektore poľnohospodárstva pre budúce obdobie je nutné vziať do úvahy nasledovné skutočnosti:

- Programové vyhlásenie vlády SR 2020-2024 pre poľnohospodárstvo a potravinárstvo (apríl 2020)
- Reformu Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) pôvodne plánovanú od roku 2021, avšak v dôsledku koronakrízy a prijatia prechodného obdobia prichádza k jej posunu o dva roky, a s ňou súvisiaci
- Strategický plán Spoločnej poľnohospodárskej politiky pre roky 2023-2027.

Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2020 – 2024 so zameraním na poľnohospodárstvo a potravinárstvo:

Strategickým cieľom a prioritou Vlády SR je efektívne a udržateľným spôsobom využiť prírodný potenciál Slovenska na zvýšenie úrovne vlastnej potravinovej sebestačnosti, ktorá je v súčasnosti na nízkej úrovni, a na zvýšenie podielu domácich potravín. V rámci sebestačnosti sa bude venovať osobitná pozornosť plodinám typickým pre slovenské pôdne a klimatické podmienky.

Pôdohospodárstvo musí plniť významné ekologické, ekonomické, sociálne a spoločenské funkcie na národnej úrovni. Zároveň nesmie poškodzovať ďalšie ekosystémy nielen v súčasnosti, ale ani v budúcnosti.

Vláda SR vypracuje *dlhodobú koncepciu poľnohospodárstva a potravinárstva* so zreteľom na strategické dokumenty EÚ, od ktorej sa budú odvíjať dlhodobé predvídateľné podmienky a garancie štátnej podpory domáceho poľnohospodárstva v štruktúre podľa aktuálnej potreby – špeciálne na živočíšnu produkciu, na podporu pestovateľov špeciálnych plodín a spracovateľského priemyslu, na proces pozemkových úprav, na zvýšenie poistenia rizík, podporu tvorby zamestnanosti, podporu mladých poľnohospodárov a na rozvoj podpory propagácie slovenskej produkcie.

Prioritou Vlády SR bude upevnenie postavenia slovenských poľnohospodárov a potravinárov a ich záujmov v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ po roku 2020, najmä však zabezpečenie spravodlivých a nediskriminačných podmienok slovenským poľnohospodárom a potravinárom v porovnaní s ostatnými štátmi EÚ a dosiahnutie maximálnej podpory z rozpočtu SR.

Pôda sa považuje za národné bohatstvo, ktorého šetrné a udržateľné využívanie je nielen základným predpokladom každej ekonomickej činnosti, ale je predovšetkým obmedzeným a ľahko zničiteľným zdrojom nenahraditeľného významu pre samotnú ľudskú existenciu.

Vláda SR sa zaviazala prijať legislatívu SR v oblasti poľnohospodárstva, potravinárstva a lesníctva a zosúladiť ju s legislatívou EÚ s cieľom zjednotiť podmienky spoločného trhu EÚ.

Lesy sú rozhodujúcim, životodárnym a krajinotvorným prvkom. Vláda sa zaviazala ku stabilizácii lesov a zabezpečeniu ich funkcií prostredníctvom prírode blízkeho hospodárenia a reálneho ocenenia ich ekologických funkcií.

Ďalej sa vláda zaviazala plniť opatrenia identifikované Revíziou výdavkov na pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka. Za hlavné opatrenia považuje predovšetkým zvýšenie podielu zdrojov na podporu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka v II. pilieri, zefektívnenie fungovania Programu rozvoja vidieka, zastropovanie, redistributívnu platbu, zníženie priamych platieb v I. pilieri Spoločnej poľnohospodárskej politiky a zároveň na zvýšenie podpory produkcie. Pre vyššie spolufinancovanie v II. pilieri je kľúčové, aby bolo možné z PRV financovať opatrenia prioritné pre Slovensko. Tými sú predovšetkým sceľovanie vlastníctva pôdy, nástroje na riadenie rizík pre poľnohospodárov, obnova hydromeliorizačných zariadení, podpora mladých poľnohospodárov, environmentálnych cieľov a ekologického hospodárstva.

Vláda SR prepracuje doterajšiu právnu úpravu vlastníckych a užívateľských vzťahov k pôde v súlade s Ústavou SR s cieľom vyvážiť postavenie vlastníkov pôdy voči jej užívateľom. Zavedie transparentný systém prenájmu pôdy v správe Slovenského pozemkového fondu aktívnym poľnohospodárom, ktorí by mali mať potenciál najvyššieho prínosu pre rast potravinovej sebestačnosti Slovenska. Cieľom je čo najskôr vytvoriť legislatívne podmienky pre zrýchlenie a zefektívnenie konaní o vyčleňovaní pozemkov pre malých, mladých, rodinných a začínajúcich poľnohospodárov s cieľom uľahčiť im prístup k pôde.

Zadefinuje a zavedie do praxe kľúčové ukazovatele kvality pôdy, vody a ovzdušia, ako aj biodiverzity. Zvýši zamestnanosť v agrosektore, ako aj atraktivnosť života na vidieku. Využije všetky dostupné prostriedky k pozitívnej motivácii na dobrovoľné plnenie ekosystémových služieb, ekologizáciu poľnohospodárstva, na vodozádržné projekty, protipovodňové opatrenia, biopásy, opatrenia proti zhutňovaniu pôdy a erózii pôdy, s reguláciou GMO. Vytvoria sa podmienky pre väčšiu diverzifikáciu poľnohospodárskych plodín.

Vláda SR prijme riešenia závlah poľnohospodárskej pôdy a podporí obnovu závlahových systémov.

Stropovanie priamych platieb:

Osobitnú pozornosť bude Vláda SR venovať zavedeniu účinných protikorupčných opatrení v rozhodovacích procesoch v celom rezorte (nulová tolerancia ku korupcii, objektívnosť kritérií, transparentnosť a zameranie sa na dosiahnutie skutočných a merateľných výsledkov).

Vyplácanie podpôr sa podmieni preukázaním právneho titulu k pôde. Zároveň sa zavedie stropovanie priamych platieb a redistributívna platba tak, aby výrazne podporila malých, mladých, rodinných a začínajúcich poľnohospodárov, zároveň pokryla výdavky kľúčové pre udržateľné hospodárenie na pôde, ale aj výdavky súvisiace so zmenou klímy, životným prostredím, pôdou, životnými podmienkami zvierat a zabezpečením potravinovej sebestačnosti, ako aj rozvoja vidieka.

Vláda SR vyvinie snahu o zachovanie minimálnej doterajšej výšky finančnej obálky SPP pre SR, vrátane minimalizácie dopadov Brexitu na finančnú obálku SPP pre SR.

Vláda SR vyvinie úsilie o zabezpečenie spravodlivého fungovania jednotného trhu EÚ, čo znamená porovnateľnú úroveň dotácií naprieč všetkými krajinami EÚ pre poľnohospodárov a potravinárov. Cieľom je aj odstránenie diskriminácie v oblasti priamych platieb naprieč EÚ a dosiahnutie konvergencie priamych platieb do konca roka 2027.

Presunom prostriedkov z I. do II. piliera sa zabezpečí podpora pre sektory, ktoré sú potenciálnymi zdrojmi zamestnanosti a pridanej hodnoty, ako sú živočišna výroba, špeciálna rastlinná výroba,

ovocinárstvo, zeleninárstvo, vinohradníctvo, včelárstvo a iné, osobitne aj pre potravinársky priemysel a hydromeliorácie. S týmto cieľom sa zabezpečí, aby žiadateľom o podpory zo SPP mohol byť spracovateľský podnik s cieľom maximalizácie spracovania surovín z domácej produkcie.

Z Programového vyhlásenia Vlády SR vyplynul záväzok zlepšiť podmienky chovu hospodárskych, domácich a spoločenských zvierat a včelu medonosnú vyhlásiť za chránený živočíšny druh, pričom sa zavedú podpory na medonosné plochy, ktoré sú spôsobilé na dlhodobé pasenie včelstiev.

Vypracujú sa nové definície v legislatíve s prihliadnutím na podporu jednoduchého zamestnávania a rodinných foriem podnikania. Ďalej sa podporí obnova a zachovanie tradičných systémov hospodárenia na lazoch, kopaniciach, štáloch. Podporí sa rozvoj agroturistiky, rybárstva a zároveň sa podporí zachovanie pôvodného slovenského genofondu v poľnohospodárskej výrobe.

Zriadi sa systém riadenia rizík v poľnohospodárstve a rizikový fond pre ťažko poistiteľné riziká. Budú systematicky napomáhať napríklad riešiť dôsledky škôd spôsobených nepredvídateľnými prírodnými katastrofami v poľnohospodárstve, klimatickými zmenami, ako aj škody spôsobené zverou.

Pri projektových podporách sa odstránia subjektívne kritériá hodnotenia a jasne sa definujú jednotkové náklady pri základných typoch investícií.

Pomocou investícií do potravinárstva z európskych a národných zdrojov sa zabezpečí prednostné spracovanie na Slovensku vyprodukovaných poľnohospodárskych surovín na potraviny. Budú prijaté a notifikované schémy štátnej pomoci pre potravinárov.

Prehodnotí sa legislatíva týkajúca sa odberateľsko-dodávateľských vzťahov v súlade s legislatívou EÚ a za predpokladu účinných opatrení na zvýšenie podielu slovenských potravín na pulloch predajní zjednoduší podmienky predaja z dvora tak, aby nebola dotknutá bezpečnosť potravín, ochrana spotrebiteľa ani rovnosť príležitostí účastníkov na trhu.

Podporí sa rozvoj systému krátkych vertikálnych dodávateľských reťazcov na regionálnej úrovni. Podporí sa dodávanie a spracovanie kvalitných čerstvých potravín lokálnych producentov v školských jedálňach a iných stravovacích zariadeniach v pôsobnosti verejnej správy.

Vytvorí sa manažérska skupina na transfer vedomostí a technológií k poľnohospodárom a potravinárom a na podporu inovácií v poľnohospodárstve a potravinárstve. Zlepší sa financovanie výskumu v sektore.

Reforma Spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) po roku 2020:

Reforma SPP z roku 2013 nadobudla účinnosť v roku 2015. Európske inštitúcie sa zaviazali, že do konca súčasného obdobia (2020) prijmú novú reformu, ktorá bude zohľadňovať viacročný finančný rámec 2021 – 2027.

Vo viacročnom finančnom rámci (VFR) na roky 2021 – 2027 (COM(2018)0322 z 2. mája 2018) sa stanovil rozpočet pre poľnohospodárstvo v budúcnosti. Hoci EÚ naďalej vynakladá značnú časť svojho rozpočtu na poľnohospodárstvo (28,5 % celkového rozpočtu na dané obdobie), z dôvodu vystúpenia Spojeného kráľovstva (čistý prispievateľ do rozpočtu) a finančných potrieb vyplývajúcich z nových priorít EÚ (migrácia, vonkajšie hranice, digitálne hospodárstvo, doprava) došlo k výrazným škrtom v reálnom vyjadrení (-15 %). Prvý pilier SPP si naďalej udržal prvenstvo (Európsky poľnohospodársky a záručný fond EPZF), hoci poklesol o 11 %, pričom s poklesom o 28 % utrpel najmä rozvoj vidieka.

SPP EÚ na roky 2021-2027 má 9 špecifických cieľov:

Cieľ 1: Podporovať prijateľné poľnohospodárske príjmy a odolnosť na celom území Únie v záujme zlepšenia potravinovej bezpečnosti

Cieľ 2: Posilniť orientáciu na trh a zvýšiť konkurencieschopnosť vrátane intenzívnejšieho zamerania sa na výskum, technológiu a digitalizáciu

Cieľ 3: Zlepšiť postavenie poľnohospodárov v hodnotovom reťazci

Cieľ 4: Prispieť k adaptácii na zmenu klímy a jej zmierneniu, ako aj k využívaniu energie z obnoviteľných zdrojov

Cieľ 5: Podporovať udržateľný rozvoj a efektívne riadenie prírodných zdrojov, ako sú voda, pôda a vzduch

Cieľ 6: Prispieť k ochrane biodiverzity, zlepšiť ekosystémové služby a zachovať biotopy a krajinné oblasti

Cieľ 7: Pritiahnuť mladých ľudí do poľnohospodárstva a uľahčiť podnikateľskú činnosť vo vidieckych oblastiach

Cieľ 8: Podporovať zamestnanosť, rast, sociálne začlenenie a miestny rozvoj vo vidieckych oblastiach vrátane biohospodárstva a udržateľného lesného hospodárstva

Cieľ 9: Zlepšiť reakcie poľnohospodárstva EÚ na požiadavky spoločnosti týkajúce sa potravín a zdravia vrátane bezpečnosti, výživnosti a udržateľnosti potravín, plytvania potravinami, ako aj dobrých životných podmienok zvierat.

Pandémia spôsobená koronavírusom COVID-19 zapríčinila krízu aj v poľnohospodárskom odvetví. Na zabezpečenie stability je nevyhnutné *pre novú SPP po roku 2021 prechodné obdobie dvoch rokov*. Výbor Európskeho parlamentu pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka schválil správu o tzv. Prechodnom nariadení, ktoré je nevyhnutné pre zabezpečenie pokračovania podpory pre odvetvie poľnohospodárstva, keďže sa ukázalo, že nová SPP nebude od 1. januára 2021 pripravená na implementáciu. Z uvedeného dôvodu je v čase koronakrízy kľúčové pokračovať v súčasných pravidlách SPP na nasledujúce dva roky.

Pokračovať bude podpora európskych poľnohospodárov podľa súčasného právneho rámca až do konca roka 2022, keď nadobudne účinnosť nová spoločná poľnohospodárska politika. EÚ bude aj naďalej financovať programy rozvoja vidieka a poskytovať finančnú podporu európskym poľnohospodárom prostredníctvom priamych platieb, pričom sa zabezpečí plynulý prechod na ďalšie obdobie spoločnej poľnohospodárskej politiky.

Dohodnuté predĺženie umožní poskytovať nepretržité platby poľnohospodárom a iným príjemcom. Okrem toho počas nasledujúcich dvoch rokov budú mať členské štáty dost času na prípravu svojich strategických plánov v súlade s novými právnymi predpismi o spoločnej poľnohospodárskej politike. Prijatie prechodného nariadenia je úzko spojené s budúcim viacročným finančným rámcom EÚ na roky 2021 – 2027.

Strategický plán SPP na Slovensku pre roky 2023-2027:

V aktuálnej reforme SPP, ktorá mala platiť od roku 2021 za najväčšiu zmenu v spoločnej poľnohospodárskej politike možno považovať oblasť strategického plánovania. Väčšia zodpovednosť sa presúva na členské štáty, aby si naformulovali stratégiu, čo chce každý štát do roku 2027 dosiahnuť. Členské štáty majú povinnosť vytvoriť strategické plány, pričom do návrhu ich obsahu musia byť zapojení prvovýrobcovia - minimálne na úrovni diskutérov s možnosťou pripomienkovať a členský štát má zapojiť do pripomienkovania všetky dotknuté zväzy a organizácie. Tým je daná možnosť ovplyvniť obsah strategického plánu. Prostredníctvom *Strategického plánu SPP* majú členské štáty možnosť zostaviť si poľnohospodársku politiku podľa svojich predstáv a potrieb. Uvedený plán schvaľuje aj Európska komisia.

Všeobecné ciele a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o strategických plánoch (z 1.6.2018) a novej SPP sú:

- a) podporovať inteligentný, odolný a diverzifikovaný sektor poľnohospodárstva, ktorý je zárukou potravinovej bezpečnosti;
- b) zintenzívniť starostlivosť o životné prostredie a opatrenia v oblasti klímy a prispieť k dosahovaniu cieľov Únie v oblastiach týkajúcich sa životného prostredia a klímy;
- c) posilniť sociálno-ekonomickú štruktúru vidieckych oblastí.

V apríli 2020 prišlo s novou vládou na Slovensku k zmene vedenia slovenského agrozozortu, ktoré si v programovom vyhlásení vlády za hlavnú prioritu určilo *zvyšovanie potravinovej sebestačnosti*. Vláda tiež sľubuje vypracovanie dlhodobej stratégie poľnohospodárstva a potravinárstva na základe strategických dokumentov EÚ. Európska komisia v máji 2020 predstavila dve kľúčové stratégie, ktoré do veľkej miery ovplyvnia aj poľnohospodársky sektor: *Stratégiu biodiverzity do roku 2030* a *Stratégiu z farmy na stôl*.

V júni 2020 prebehla verejná diskusia o smerovaní sektora medzi predstaviteľmi rezortu a kľúčovými aktérmi agrosektora. Diskusia mala dva hlavné body – potravinová sebestačnosť Slovenska, udržateľnosť slovenského poľnohospodárstva a strategický plán. Novým vedením rezortu v súčasnosti pripravované dokumenty, viazané na SPP, budú hotové až k budúcemu roku (2021). Z diskusie vyplynulo, že sa budú hľadať optimálne riešenia založené na všetkých doterajších poznatkoch. K zvyšovaniu potravinovej bezpečnosti – v súčasnosti ešte nie je možné povedať želané percento aké chce Slovensko dosiahnuť, avšak cieľom je zmeniť súčasný stav, pretože sa dováža veľké množstvo potravín zo zahraničia a vyvážajú sa suroviny. Cieľom sú aj zmeny v nastavení platieb – napr. nepodporovať len samotnú plochu, ale producentov konkrétnych potravín, t.j. podporovať produkciu a farmárov, ktorí chcú prispieť do potravinového koša (bez deľby na malých a veľkých farmárov). Cieľom je viazať peňažnú podporu z 1. a 2. piliera SPP na konkrétnu produkciu. Napr. samotný 1. pilier má tri časti: platby na plochu, ekoschémy a viazanie peňazí na produkciu (viazané platby). Dôležité je aj nastavenie ekoschémy, pretože aj tie môžu byť viazané na produkciu. Z diskusie vyplynulo, že viazanie peňazí na produkciu je cesta pre ozdravenie slovenského poľnohospodárstva, pričom viazané platby je potrebné z eurofondov navýšiť, ale aj vlastná štátna spoluúčasť je nevyhnutná na zvýšenie súčasného nízkeho percenta sebestačnosti (cca 40 %). Žiaduce je dosiahnuť sebestačnosť najmä v základných komoditách (hydinové a bravčové mäso, ovocie, zelenina, zemiaky), preto prioritou je podpora špeciálnej živočíšnej a rastlinnej produkcie. Aj v programovom vyhlásení vlády sú opatrenia na podporu výroby potravín na Slovensku, k čomu je nevyhnutná finančná podpora (cca 1 miliardu EUR je treba investovať do potravinárskej výroby v najbližších piatich až siedmich rokoch). Podporiť treba spracovanie na Slovensku dopestovaných a dochovaných surovín domácim potravinárskym priemyslom, pretože finančná podpora spracovania potravín na Slovensku bola v predchádzajúcich rokoch poddimenzovaná. Všetky zásadné kroky na zvýšenie a dosiahnutie potravinovej sebestačnosti by mali byť zahrnuté do strategického plánu a tzv. intervenčnej stratégie.

V auguste 2020 na pôde PPRV SR prebiehala intenzívna vnútrorezortná odborná diskusia ohľadom *intervenčnej stratégie* pre oblasť poľnohospodárstva a rozvoja vidieka. Agrozort využije všetky možnosti ako v plnej miere naplniť Programové vyhlásenie vlády s cieľom zabezpečenia prírody blízkeho hospodárenia a pozdvihnutia úrovne potravinovej sebestačnosti Slovenska. V novembri 2020 MPRV zorganizovalo verejnú konzultáciu k príprave *Strategického plánu SPP na roky 2023-2027* s kľúčovými aktérmi v poľnohospodárstve. Diskutovalo sa o novej Spoločnej poľnohospodárskej politike (CAP), ktorá má začať platiť od r. 2023. Diskutovalo sa o aktuálnom stave prípravy legislatívy k prechodným opatreniam na roky 2021 až 2022. V súčasnosti Brusel stále pokračuje v dialógoch, ktoré neumožňujú finálne nastavenie jednotlivých opatrení a intervencií (to zn., že Slovensko zatiaľ nemá právnu istotu pri konkrétnom nastavovaní opatrení a intervencií). Napriek tomu sú rozpracované a počas verejnej konzultácie prezentované prvé opatrenia týkajúce sa nastavenia ekoschémy, enviroschémy a základnej platby. Návrhy jednotlivých intervencií budú môcť byť pripomienkované kľúčovými aktérmi v poľnohospodárstve. Akonáhle bude jasná finálna podoba Intervenčnej stratégie, jednotlivé stratégie sa budú následnej rozpracovávať v menších odborných pracovných skupinách.

V súčasnosti medzi dôležité a neodkladné úlohy rezortu v oblasti potravinárstva patrí koronakrízová pomoc potravinárskym podnikom, ktorú je však potrebné pripraviť tak, aby z nej mohli čerpať aj veľké potravinárske podniky, príprava schém štátnej pomoci pre potravinárov využiteľná ešte v roku 2020, ako aj príprava Strategického plánu SR na roky 2023 až 2027.

Chystá sa zmena v prístupoch k hospodáreniu v lesoch, zmeny v poľovníctve a šetrnejšie používanie pesticídov v poľnohospodárstve.

Typy a alokácie aplikovaných intervencií priamych platieb:

Podľa článku 14 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o strategických plánoch môže členský štát využiť nasledovné typy intervencií vo forme priamych platieb:

Oddelené priame platby sú:

- a) základná podpora príjmu v záujme udržateľnosti;
- b) komplementárna redistributívna podpora príjmu v záujme udržateľnosti;
- c) komplementárna podpora príjmu pre mladých poľnohospodárov;
- d) režimy v záujme klímy a životného prostredia.

Viazané priame platby sú:

- a) viazaná podpora príjmu;
- b) osobitná platba na bavlnu.

Slovensko využije všetky typy oddelených a viazaných priamych platieb s výnimkou osobitnej platby na bavlnu (bavlna sa na Slovensku nepestuje).

Pomoc Európskej komisie (EK) počas koronakrízy agrosektoru:

EK prijala opatrenia na podporu poľnohospodárov a agrosektora v EÚ počas zdravotnej krízy spôsobenej pandémiou koronavírusu.

Už na začiatku zdravotnej krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 boli prijaté opatrenia na zabezpečenie cezhraničného toku tovarov vrátane potravín na jednotný trh EÚ. To platí aj pre pohyb sezónnych pracovníkov v agrosektore, ktorí majú dovolené cestovať do iných krajín s cieľom pestovania alebo zberu poľnohospodárskych plodín. Ďalej exekutíva EÚ prijala nové opatrenia, ktorými sa poskytlo poľnohospodárom viac času na predloženie žiadostí o priame platby a platby na rozvoj vidieka.

EK v apríli 2020 v súvislosti s pandémiou prijala ďalšie dve opatrenia na pomoc agropotravinárskemu sektoru. Tieto opatrenia zvyšujú hotovostný tok poľnohospodárov a znižujú administratívnu záťaž tak pre vnútroštátne, ako aj pre regionálne orgány a pre poľnohospodárov.

S cieľom zvýšiť peňažný tok poľnohospodárov EK zvýšila preddavky na priame platby z 50 % na 70 %, ako aj platby na rozvoj vidieka - zo 75 % na 85 %. Poľnohospodári majú tieto zálohy dostávať od polovice októbra. V záujme väčšej flexibility budú mať členské štáty možnosť vyplatiť poľnohospodárom platby pred dokončením všetkých kontrol v teréne. Znižuje sa počet fyzických kontrol oprávnenosti čerpania eurofondov na farmách pre prevažujúcu časť rozpočtu spoločnej poľnohospodárskej politiky z 5 % na 3 % (z dôvodu minimalizácie fyzického kontaktu medzi poľnohospodármi a inšpektormi EÚ. Komisia poskytne viac flexibility aj pokiaľ ide o načasovanie kontrol. Členské štáty budú môcť použiť alternatívne zdroje informácií na nahradenie tradičných inšpekcií na farme, napríklad družicové snímky alebo fotografie s geografickým označením na dôkaz toho, že sprostredkované investície sa naozaj uskutočnili.

Ekologické poľnohospodárstvo a ciele Envirostratégie 2030:

V roku 2018 bolo v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby v SR evidovaných spolu 802 subjektov hospodáriacich na výmere približne 192 143,1 ha poľnohospodárskej pôdy, čo predstavovalo 9,85 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy.

Od roku 1993 zaznamenala ekologická poľnohospodárska výroba postupný nárast z 0,62 % z poľnohospodárskeho pôdneho fondu (15 tis. ha) na 4,93 % (93,6 tis. ha) v roku 2005. Po roku 2005 pokračoval trend nárastu podielu výmery poľnohospodárskej pôdy v ekologickej poľnohospodárskej výrobe.

Neustále zvyšovanie tohto podielu smeruje k splneniu jedného z cieľov Envirostratégie 2030 a to do roku 2030 zvýšiť podiel takto obhospodarovanej pôdy minimálne na 13,5 %.

Tabuľka 23 Vývoj podielu výmery poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy

Rok	Podiel výmery pôdy v ekologickej poľnohospodárskej výrobe (%)	Cieľ Envirostratégie 2030 (%)
1993	0,62	13,5
2005	4,4	13,5
2006	5,81	13,5
2007	6,4	13,5
2008	7,19	13,5
2009	7,6	13,5
2010	9,27	13,5
2011	9,35	13,5
2012	8,75	13,5
2013	8,4	13,5
2014	9,35	13,5
2015	9,39	13,5
2016	9,46	13,5
2017	9,59	13,5
2018	9,85	13,5

Zdroj: ÚKSUP

V júli 2020 bol podaný návrh zákona o ekologickej poľnohospodárskej výrobe (MPRV SR), ktorý zavedie vstupné preverenie predpokladov u žiadateľa, ktorý chce začať vykonávať ekologickú poľnohospodársku výrobu, a to ešte pred jeho povinným zaregistrovaním v Ústrednom kontrolnom a skúšobnom ústave poľnohospodárskom. Zákon by mal nadobudnúť účinnosť od 1. januára 2021.

Prognóza využívania krajiny do roku 2050:

Ministerstvo životného prostredia SR, Slovenská agentúra životného prostredia a Prognostický ústav SAV vypracovali Strategickú výhľadovú štúdiu do roku 2050, v ktorej predstavili scenáre ukazujúce rôzne možné vývoje pre prírodu Slovenska („Scenáre pre prírodu Slovenska“, apríl 2020).

Hlavným výstupom je vypracovanie základného scenára a štyroch hlavných scenárov možných vývojových trajektórií pre prírodu Slovenska: Scenár č. 1: Tradície. Príroda ako zdroj kultúrnej identity; Scenár č. 2: Biodiverzita. Návrat k divokej prírode; Scenár č. 3: Ekonomika. Príroda v prostredí voľného trhu; Scenár č. 4: Inovácie. Smart využitie ekosystémových služieb.

Predkladané scenáre predstavujú štyri možné perspektívy, z ktorých každá skúma alternatívny budúci stav prírody, ale aj sociálno-ekonomické faktory, ktoré k nemu môžu viesť. Cieľom publikácie je hlavne poskytnúť relevantné informácie a podnety pre budúcu agendu v rámci verejných politík v oblasti biodiverzity po roku 2020.

Pre využívanie krajiny do roku 2050 odhadli nasledovné scenáre:

Prvý scenár: Neudržateľný tlak na využívanie prírodných zdrojov (lesníctvo, poľnohospodárstvo, priemysel, energetika, cestovný ruch a služby) sa prejavuje v nevratných zmenách na väčšine územia.

Druhý scenár: Dôraz na využívanie prírodných zdrojov v súlade s princípmi udržateľného rozvoja, vytváranie nových biotopov, budovanie zelenej a modrej infraštruktúry.

Tretí scenár: Veľké kontrasty, polarizácia územia na prírodnú a intenzívne hospodársky využívanú krajinu. Väčší podiel prírodných a poloprírodných území, zvýšené riziko intenzívnych degradačných procesov v okolitej krajine.

Štvrtý scenár: Krajina viac ovplyvnená hospodárskou činnosťou. Podiel prírodných a poloprírodných území v krajine je nižší. Privatizácia pozemkov a ich hospodárske využitie.

Piaty scenár: Využívanie krajiny udržateľným spôsobom, vďaka čomu príroda poskytuje rôznorodé ekosystémové služby. Posilnenie ekologickej konektivity medzi prírodnými územiami, ako aj odolnosť krajiny voči zmene klímy.

D) Politika v sektore doprava:

Priebežný rozvoj dopravného sektora je nutnou podmienkou úspešného rozvoja odvetví národného hospodárstva SR. Rozvoj dopravného sektora je rozsiahly, finančne i technicky náročný proces.

Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 – Fáza II. bol vypracovaný v decembri 2016 Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR na základe identifikovaných problémov v sektore dopravy. Vo väzbe na európske strategické a rozvojové dokumenty bola definovaná cieľová rozvojová vízia s horizontom roku 2030. Opatrenia pre naplnenie stratégie boli definované na základe globálnych trendov, medzinárodných dohôd a záväzkov SR a identifikovaných problémov.

**

V Programovom vyhlásení vlády 2020-2024 (apríl 2020) sa vláda SR hlási k doprave, ktorá podporuje trvalo udržateľný rast s ohľadom na ekológiu. Zaväzuje sa, že *zreviduje* Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 a urýchlene vypracuje a zverejní Investičný plán prioritných projektov jednotlivých oblastí dopravy vychádzajúci z analyticky podložených kritérií a aktuálnych dát.

Hlavným princípom aktualizovaného Strategického plánu rozvoja dopravy SR do roku 2030 bude multimodálna analýza opatrení dopravným modelom SR. Súčasťou strategického plánu bude aj analýza implementácie finančných modelov umožňujúcich realizáciu investičných projektov v oblasti dopravy zo zdrojov, ktoré nie sú súčasťou rozpočtu verejnej správy (napr. koncesné modely, PPP projekty či tzv. ASFINAG-model).

Vláda SR sa bude pri implementácii dopravnej politiky, ktorej cieľom má byť inteligentný, integrovaný, zelený a trvalo udržateľný dopravný systém, držať nasledovných princípov: • rozhodovanie na základe dát a spoločenskej pridanej hodnoty, • dopravná politika štátu, ktorá podporuje trvalo udržateľný hospodársky rast, • posilnenie postavenia výskumu a vývoja a podpora inovácií v oblasti dopravnej politiky štátu, • zapojenie nových finančných nástrojov v rámci rozvoja potenciálu jednotlivých druhov dopravy, • zavádzanie integrovanej dopravy zameranej na používanie ekologických spôsobov dopravy, • dopravná infraštruktúra bude generovať priestor pre nové služby, vyššiu spoľahlivosť a viac flexibility v oblasti dopravy a celého hospodárstva, • vytvorenie lepších podmienok na väčšiu konkurencieschopnosť podnikateľov v sektore dopravy a výstavby, • efektívne inštitucionálne zabezpečenie koordinácie dopravnej a stavebnej politiky štátu.

Vláda SR sa zaväzuje pokračovať v rozvoji dopravnej infraštruktúry a k dostavbe diaľnic a rýchlostných ciest. Zároveň zavedie záväznú prioritizáciu investičných projektov v oblasti cestnej infraštruktúry, ktorá sa bude odvíjať od skutočných potrieb rozvoja cestnej siete a na ktorú bude naviazaný plán prípravy, investičný plán a finančný model realizácie. Priorizácia bude tvorená záväzným zásobníkom projektov na obdobie minimálne 10 rokov.

Jedným zo základných predpokladov udržateľného hospodárskeho rastu a efektívnej podpory menej rozvinutých regiónov Slovenska je zvýšenie dostupnosti miest a regiónov, čo sa má dosiahnuť prostredníctvom modernizácie a zvýšením výdavkov na údržbu ciest I. triedy. V rámci rozpočtových možností Vláda SR prispeje k rozvoju regiónov aj budovaním obchvatov miest a obcí a preložkami ciest I. triedy.

V rámci trvalo udržateľnej mobility Vláda SR podporí zriaďovanie nízkoemisných zón s cieľom zvýšiť kvalitu ovzdušia, najmä v mestách. Vláda SR sa osobitne zameria na riešenie neuspokojivej dopravnej situácie v aglomerácii Bratislavy, implementáciou modelu integrovanej dopravy.

V rámci pripravovaného medzinárodného projektu Danube Cycle Plans financovaného z programu Interreg Vláda SR spracuje aktualizáciu dokumentu Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike.

Vláda SR podporí verejnú osobnú dopravu ako ekologickejšiu a bezpečnejšiu alternatívu k individuálnej automobilovej doprave.

Vodná doprava sa bude počas nasledujúcich štyroch rokov (2020-2024) sústreďovať na napĺňanie cieľov európskej politiky v oblasti rozvoja vnútrozemských vodných ciest a prístavov, a to hlavne na napĺňanie cieľov dopravnej politiky Európskej únie prostredníctvom implementácie akčného programu NAIADES III, plánovaného na roky 2021 – 2027 na podporu vnútrozemskej vodnej dopravy, ktorý bude riešiť lepšiu integráciu vnútrozemských vodných ciest v mestských, prístavných a digitálnych politikách a využívať svoj potenciál na ekonomicky efektívnu prepravu tovaru a cestujúcich.

Vláda SR bude podporovať modernizáciu vnútrozemských vodných ciest a verejných prístavov Slovenskej republiky, plánuje obnoviť postavenie verejných prístavov na Slovensku ako moderných logistických centier na medzinárodnom koridore TEN - T Rýn - Dunaj, bude implementovať európske podmienky a postupy pre osvedčovanie odborných kvalifikácií v oblasti vnútrozemskej plavby, vrátane zavádzania digitalizácie v tejto oblasti.

Rozvoj vodnej dopravy v SR napĺňa jeden z hlavných pilierov EÚ v oblasti dopravnej politiky EÚ, ktorým je diverzifikácia tovarových prúdov a budovanie dopravných koridorov. Vypracovaním komplexnej *konceptie rozvoja vodnej dopravy do roku 2030 s výhľadom do roku 2050* sa zabezpečí doplnenie Strategického plánu rozvoja dopravy SR do roku 2030 v oblasti vodnej dopravy.

V oblasti námornej plavby Vláda SR zosúladí národný systém s hlavnými strategickými cieľmi európskeho námorného systému, vrátane vytvorenia systému námorného registra SR, ktorý bude založený na prijatí a aplikácii medzinárodných dohovorov Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) a EÚ v oblasti námornej plavby. Ďalším cieľom v oblasti námornej plavby je vytvorenie systému pozitívnych opatrení pre námorné vzdelávanie a zvýšenie pracovnej mobility v námorných odvetviach.

**

Pri zabezpečovaní plavebných podmienok (prostredníctvom SVP, š.p.) je potrebné venovať hlavnú pozornosť medzinárodnej vodnej ceste na Dunaji, podliehajúcej režimu AGN za účelom dodržania odporúčaní Dunajskej komisie pre nutné parametre resp. gabarity vodnej cesty a zlepšeniu plavebných podmienok v brodových úsekoch.

Váh je tiež vodná cesta medzinárodného významu E81 Európskeho dohovoru o hlavných vnútrozemských vodných cestách medzinárodného významu (AGN), ktorá by mala poskytovať požadované plavebné parametre pre konkrétnu kvalifikačnú triedu plavidiel, nevyhnutné pre celoročné využitie vodnej dopravy. Vážska vodná cesta je podľa Prílohy 1 Európskeho dohovoru o hlavných vnútrozemských vodných cestách medzinárodného významu (AGN) zaradená ako iná hlavná vnútrozemská vodná cesta v smere juh – sever (E81).

E) Vodné hospodárstvo:

Strategická výhľadová štúdia do roku 2050 („Scenáre pre prírodu Slovenska“, apríl 2020) priniesla aj prognózy pre vodu a vodné hospodárstvo.

V rámci prognóz však treba zohľadňovať aj takzvané zlomové body, ktoré môžu aj nemusia narušiť vývoj možných scenárov. Takýmto zlomovým bodom je práve pandémie nového koronavírusu.

Päť scenárov pre vodu a vodné hospodárstvo:

Prvý scenár: Juh Slovenska trpí výrazným suchom. Zhoršená dostupnosť vodných zdrojov vs. zvyšujúce sa riziko povodní. Zvýšený obsah nežiaducich látok a ťažko rozložiteľných chemických zlúčenín.

Druhý scenár: Nové technologické postupy zamerané na zlepšenie kvality a zadržiavanie vody v krajine (podpora poľnohospodárstva aj zvyšovanie biodiverzity).

Tretí scenár: Zdroje pitnej vody sú prísnejšie chránené. Zvýhodňujú sa úsporné technológie a spôsoby hospodárenia. Podpora zadržiavania vody v krajine.

Štvrtý scenár: Nedostatok vody, nové priehrady na riekach na výrobu vodnej energie alebo zavlažovanie.

Piaty scenár: Cielené budovanie modrej infraštruktúry v krajine. Masívne investície do zadržiavania vody v krajine a jej lepšieho využívania, ekoinovačné riešenia.

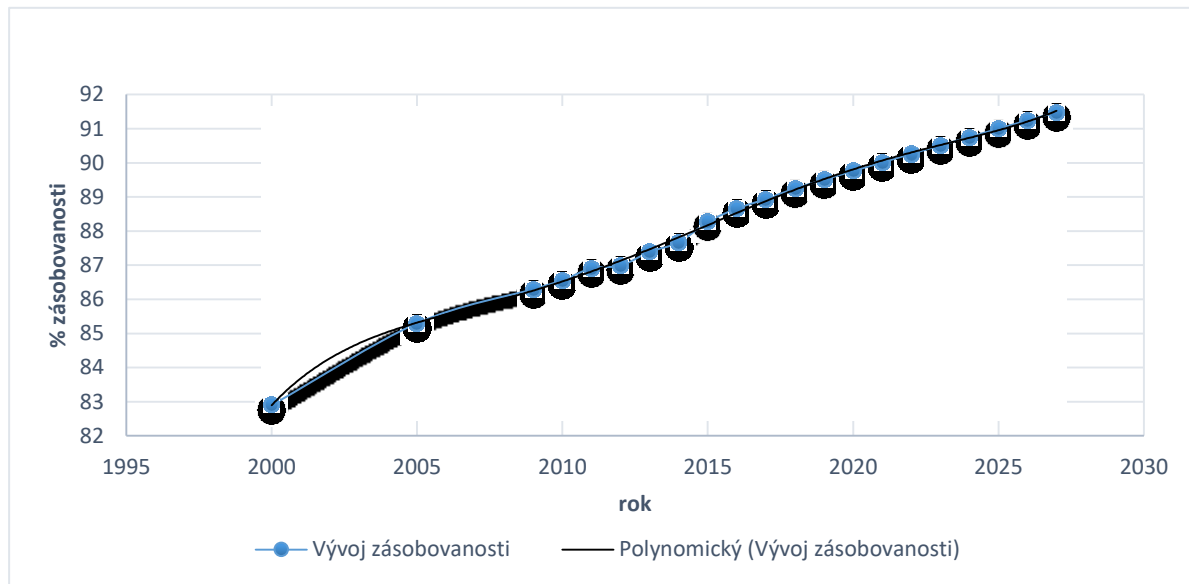
Prognóza potreby pitnej vody pre výhľadový horizont 2027

Cieľom tejto kapitoly prognóza potrieb pitnej vody pre územie SR pre časový horizont 3. cyklu vodných plánov – rok 2027, vrátane odpovedajúcej prognózy vypúšťania vôd. Keďže sa jedná o blízky horizont, pre spracovanie prognózy sa na základe analýzy z roku 2011 (Fekete, V., Správa o vodohospodárskej bilancii výhľadových časových horizontov, VÚVH, Bratislava, 2011) nepoužili logistické krivky. Metódou spracovania bola prognóza potrieb na základe trendov vývoja v ostatných rokoch. Pre stanovenie potreby pitnej vody sa brali do úvahy jednotlivé prvky – percento zásobovanosti, špecifická spotreba vody z verejných vodovodov spolu a spotreba pre obyvateľstvo. Tiež sa zohľadnil vývoj počtu obyvateľov. Z hľadiska kopírovania doterajšieho vývoja a jeho prognózy pre krátkodobý výhľad vyhovovali najlepšie polynomicke krivky 2 a 3 rádu. Na ich základe bol stanovený možný vývoj. Údaj o počte obyvateľov bol prevzatý z prác prognózy VDC Infostat (INFOSTAT, Prognóza vývoja obyvateľstva v okresoch Slovenskej republiky do roku 2035, Bratislava 2013) a na základe doterajšieho vývoja sa uvažovalo na úrovni okolo 5,5 milióna. Údaje o doterajšom vývoji sa prevzali z ročeniek a správ.

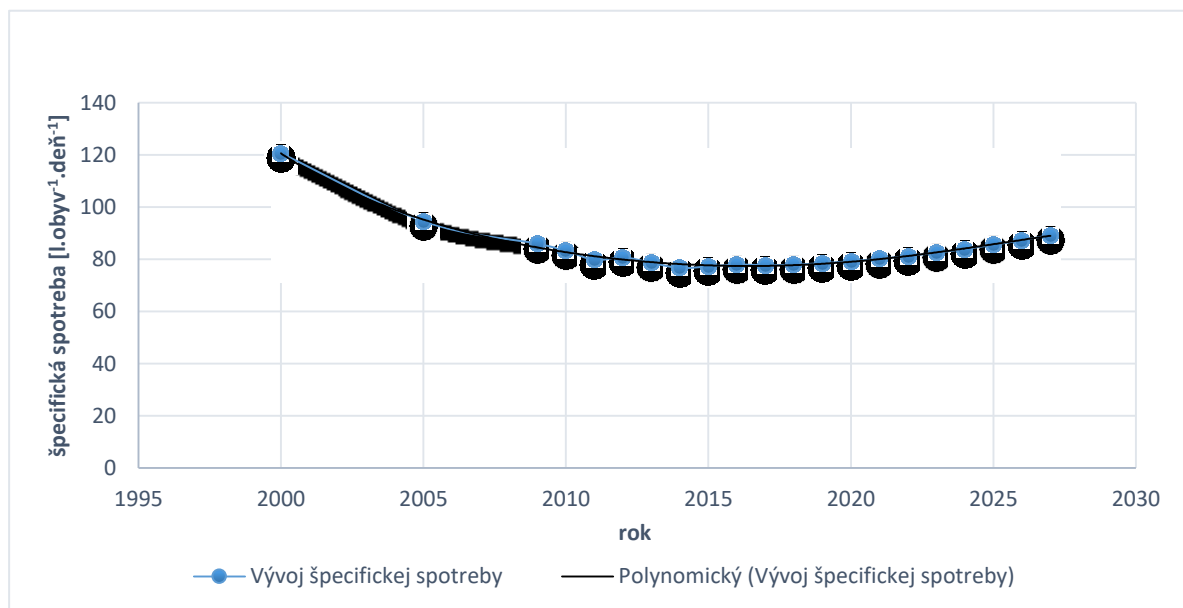
Tabuľka 24 Skutočné údaje o zásobovanosti z verejných vodovodov a prognóza vývoja do roku 2027

rok	% zásobovanosti	špecifická spotreba
2000	82,90	120,7
2005	85,30	94,6
2009	86,30	86,0
2010	86,56	83,4
2011	86,91	79,8
2012	86,99	80,8
2013	87,39	78,7
2014	87,67	76,7
2015	88,27	77,3
2016	88,66	78,0
2017	88,94	77,8
2018	89,25	78,0
2019	89,51	78,6
2020	89,76	79,3
2021	90,01	80,2
2022	90,26	81,3
2023	90,51	82,6
2024	90,76	84,0
2025	91,00	85,6
2026	91,25	87,4
2027	91,49	89,3

Obr. 7.16 - Stav a prognóza % zásobovanosti obyvateľstva z verejných vodovodov

Obr. 7.17 - Stav a prognóza špecifickej spotreby vody z verejných vodovodov

Základná prognóza bola použitá do schematického obrázka (Schéma odberov z podzemných a povrchových vôd v mil. m³ na konci podkapitoly).

- Počet obyvateľov : 5,5 mil.
- % zásobovanosti z verejných vodovodov: 91,49 %
- Špecifická spotreba pre domácnosti: 89 l/obyv. a deň
- Špecifická spotreba spolu: 175 l/obyv. a deň
- Množstvo odobranej vody: 320 mil. m³
- Straty a spotreba vody: 23 % a 4 %, spolu 86,4 mil. m³
- Množstvo dodanej vody pre:
 - o obyvateľstvo : 163,8 mil. m³
 - o priemysel: 67,5 mil. m³
 - o Poľnohospodárstvo: 2,2 mil. m³

Množstvo odobranej vody pre jednotlivé užívateľské skupiny sme stanovili na základe doterajšieho prerozdelenia. Pritom sme predpokladali, že celková nefakturovaná voda z roku 2017 o veľkosti 29,9 % (25,1 % straty a 4,81 % vlastná spotreba a ostatné) poklesne na úroveň 27 % (23 a 4 %). Čiže pri znížení celkových odberov by malo stúpnuť množstvo fakturovanej vody. Členenie na vodu povrchovú a podzemnú odpovedá ostatným rokom. V rokoch vodnejších sú preferované odbery z podzemných zdrojov. V rokoch suchších spravidla klesajú odbery z podzemných vôd a stúpajú z povrchových vôd. Zásobovanie obecnými úradmi uvažujeme o veľkosti 10,5 mil. m³. Odpovedá to miernemu nárastu oproti súčasnosti. Prerozdelenie na užívateľské skupiny uvažujeme podľa doterajšieho členenia. Množstvo individuálneho zásobovania sme stanovili na základe odborného odhadu na úrovni 7 mil. m³. Pri stanovení tohto množstva sme vychádzali z množstva nezásobených obyvateľov z verejných vodovodov a uvažovali sme so špecifickou spotrebou 40 l/obyv. a deň.

Výsledné hodnoty prognózy sú v Schéme odberov z podzemných a povrchových vôd v mil. m³ (na konci podkapitoly).

Vypúšťanie vôd

Pre spracovanie bilancie je dôležité: Prietoky v toku sú ovplyvnené odbermi vody, po vypúšťaní použitej vody však tok pod vypustným objektom ovplyvňuje iba spotreba vody – chápaná ako rozdiel odberov a vypúšťaní (Tu je istý rozpor v terminológii, kde sa z hľadiska pitnej vody považujú za spotrebu vody „odbery“. Vychádza sa z predpokladu, že voda sa pri používaní znečistí – znehodnotí pre ďalšie použitie. Avšak po vyčistení na ČOV a vypustení do toku a samočistiacich procesoch je väčšinou opätovne pripravená na používanie, resp. mala by byť). Vo vodohospodárskej bilancii preto vystupujú vo výpočtoch odbery aj vypúšťania. To na strane potrieb vody.

Vypúšťania vôd sú významné. Pri výhľadových bilanciách však z metodického hľadiska je do výpočtov nutné používať hodnoty tzv. „suchých“ splaškov. Sú to množstvá odpovedajúce iba užívaniu vôd. Nemali by sa uvažovať iné vody - a to hlavne vody zrážkové a cudzie, napr. balastné, priesakové, a v niektorých prípadoch aj vody banské. Preto vstupy bilancie za minulý rok, ktoré obsahujú všetky tieto vody nie sú priamo použiteľné pre spracovanie. Zásadným spôsobom deformujú možný stav, nakoľko poskytujú výrazne lepšie výsledky, než aké môžu byť dosiahnuté. Vstupy (vypúšťania) treba korigovať, a to vo väzbe na odbery vody a teoretickej spotrebe vody pre jednotlivé užívateľské skupiny, resp. na základe znalostí významných užívateľov vôd. Tieto vplyvy sú významné. K dispozícii bol stav v odkanalizovaní z hľadiska vypúšťaných množstiev v jednotlivých spoločnostiach k 31.12.2017 (podľa: Poráziková, K., Aktualizácia údajov o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách v SR, VÚVH Bratislava 2018, 2019). Z tohto stavu je zjavné (prepočet na priemerné ročné prietoky v m³.s⁻¹), že vplyv „ostatných vôd“ je dôležitým prvkom vypúšťaných vôd:

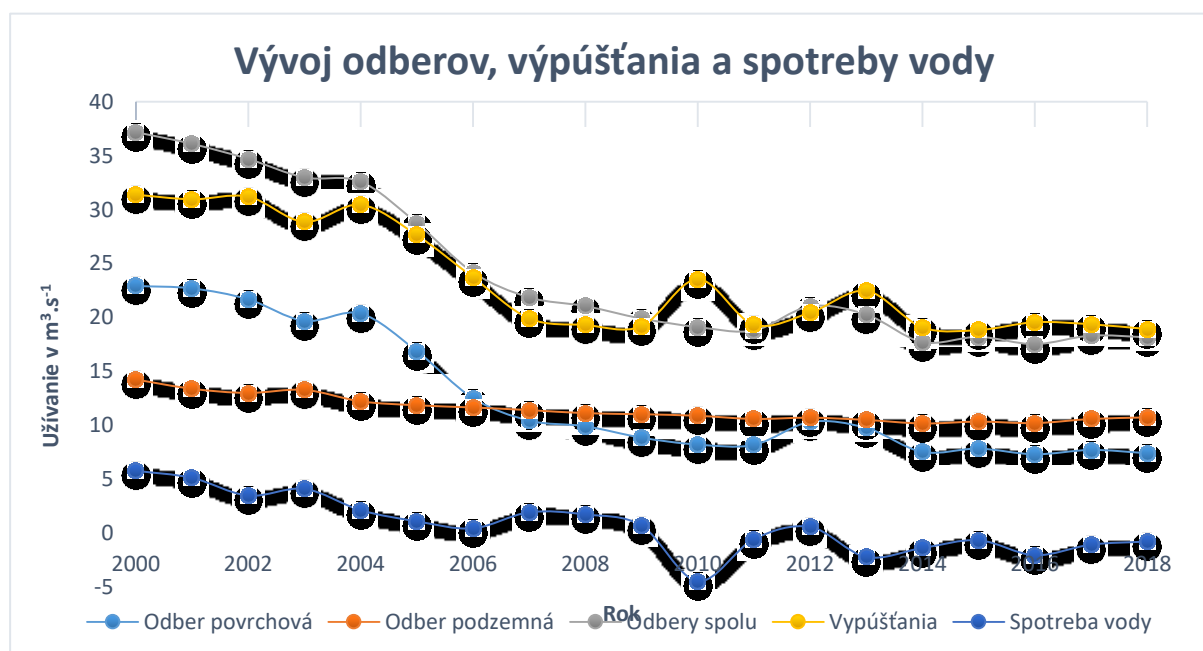
Celkové vypúšťanie: 391399 tis. m³, 12,411 m³.s⁻¹, spolu 100 %
 Spolu komunálne vody: 102314 tis. m³, 3,244 m³.s⁻¹, spolu 26,5 %
 Spolu priemyselné vody: 86920 tis. m³, 2,756 m³.s⁻¹, spolu 22,2 %
 Celkové vody zo zrážok: 50800 tis. m³, 1,611 m³.s⁻¹, spolu 13,0 %
 Celkové cudzie vody: 151364 tis. m³, 4,800 m³.s⁻¹, spolu 38,7 %.

Verejnými kanalizáciami v roku 2017 bolo vypúšťaných (suché splašky) spolu 48,3 % vôd, a ostatné vody tvorili 51,7 %, čiže až 6,411 m³.s⁻¹. Ak by sme vzali za základ výhľadových bilancií priamo údaje za rok 2017, výsledky by boli pozitívne skreslené veľmi významne !!! V jednotlivých rokoch sa údaje menia. Čím je rok vodnejší, tým by boli výsledky výhľadovej bilancie skreslenejšie. Dokumentuje to i graf (Obr. 7.18), ktorý je spracovaný z údajov tabuľky (Tabuľka 25 Vývoj odberov, vypúšťania a spotreby vody). Ak zanedbáme všetky ďalšie možné chyby, skutočná spotreba vody z užívania vody nie je -1,050 m³.s⁻¹, ale väčšia o 6,411 m³.s⁻¹, čiže 5,361 m³.s⁻¹. S takouto spotrebou treba uvažovať, ako s údajom o súčasnom užívaní vôd pre spracovanie výhľadových bilancií.

Keďže vplyv „ostatných“ vôd na odkanalizovaní je dominantný a vplyv zmeny spotreby vody do roku 2027 je blízky nule, rozhodujúce práce na spresnení vypúšťaných vôd sme orientovali na korekciu údajov súčasného stavu. Korekcia bola vykonaná na základe teoretických spotrieb vody a porovnávaním s odbermi vody. Keďže kapacity na riešenie tejto časti boli veľmi malé, nebolo možné vykonať členenie

presnejšou metódou. Úprava sa týkala jednotlivých významných verejných kanalizácií. Realizovali sme ju priamo v zostavách vstupných údajov, zmenou hodnôt o vypúšťaných vodách.

Obr. 7.18 - Vývoj odberov, vypúšťania a spotreby vody v rokoch 2000 až 2018

Tabuľka 25 Vývoj odberov, vypúšťania a spotreby vody

Rok	Odbery SR [$\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$]		Spolu	Vypúšťania	Spotreba vody
	Povrchová	Podzemná			
2000	22,929	14,256	37,185	31,387	5,798
2001	22,702	13,398	36,100	30,961	5,139
2002	21,690	13,013	34,703	31,205	3,499
2003	19,691	13,295	32,986	28,869	4,116
2004	20,369	12,234	32,603	30,457	2,146
2005	16,895	11,867	28,762	27,647	1,115
2006	12,532	11,664	24,196	23,736	0,460
2007	10,449	11,422	21,871	19,922	1,949
2008	9,925	11,137	21,062	19,311	1,751
2009	8,869	11,039	19,908	19,195	0,713
2010	8,229	10,894	19,123	23,555	-4,432
2011	8,200	10,602	18,802	19,344	-0,542
2012	10,321	10,719	21,040	20,447	0,593
2013	9,769	10,511	20,280	22,472	-2,192
2014	7,548	10,181	17,729	19,088	-1,359
2015	7,850	10,352	18,202	18,846	-0,644
2016	7,325	10,216	17,541	19,570	-2,029
2017	7,729	10,596	18,325	19,375	-1,050
2018	7,427	10,746	18,173	18,934	-0,760

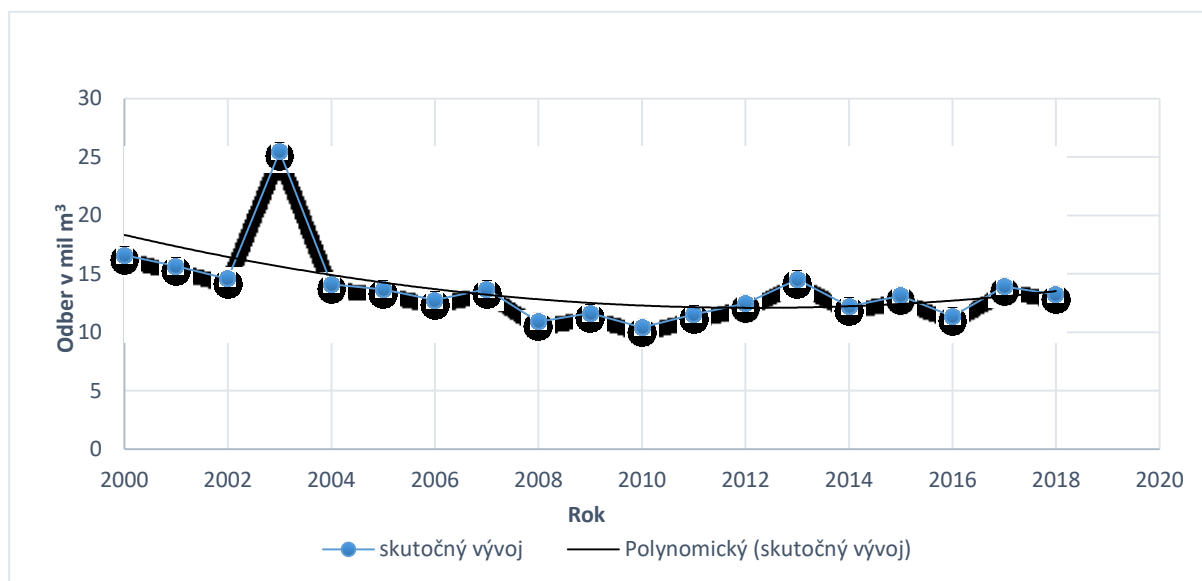
Prognóza potrieb úžitkovej vody pre výhľadový horizont 2027

Polnohospodárstvo

Živočišna výroba – klesajúci trend odberov v rokoch 2004 až 2010 sa v nasledujúcich rokoch stabilizoval a kľzavé priemery i polynomicke krivky zohľadňujú už nárast v posledných rokoch. Na základe týchto kriviek predpokladáme, že do roku 2027 stúpnu odbery z podzemných vôd pre túto

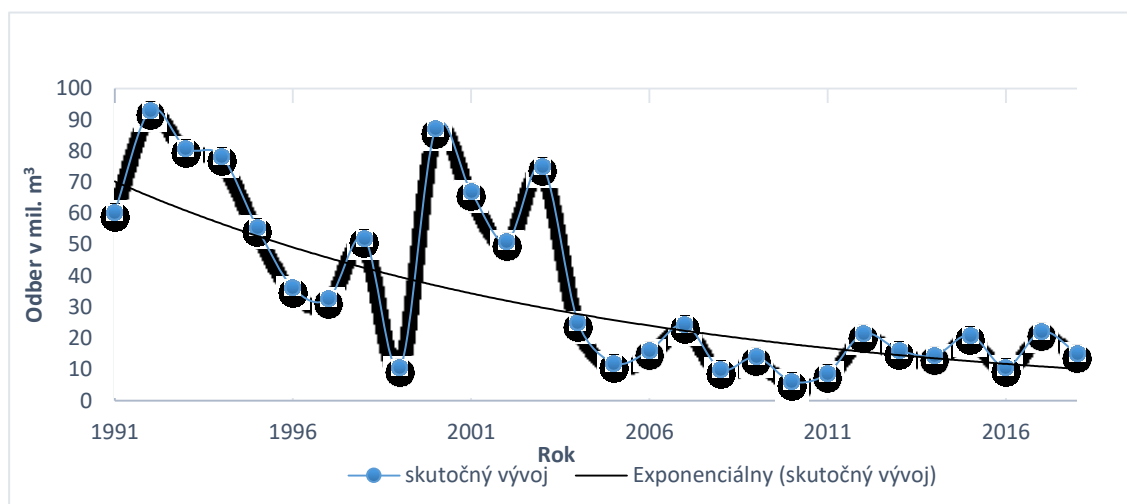
skupinu minimálne na úroveň 14 mil. m³ (priemerný ročný odber na úrovni nad 440 l.s⁻¹). Pre vzdialenejšie výhľadové úrovne uvažujeme s takýmto množstvom odoberanej vody.

Obr. 7.19 - Stav a prognóza odberov vody pre živočíšnu výrobu z podzemných vôd

Rastlinná výroba – potreba vody reprezentuje potrebu vody na závlahy. Odbery vykazujú významnú rozkolísanosť, nakoľko sú závislé hlavne na zrážkovom charaktere roka, resp. vegetačného obdobia. Vývoj odberov v rokoch socializmu (1980 až 1990) vykazoval stúpajúci nárast odberov. Úplne iná bola situácia v období po roku 1990. V rokoch 1991 až 2003 ešte odbery čiastočne kopírovali vlhové potreby vody. Po roku 2004 poklesol významne počet zavlažovaných plôch a odoberané závlahové množstvá kryli potreby iba na niekoľkých poľnohospodárskych podnikoch. Vývoj odberov je na grafe (Obr. 7.20).

Obr. 7.20 - Vývoj odberov vody na závlahy v rokoch 1991 až 2018

Vývoj v ostatných rokoch poukazuje na „stabilizovanie“ odberov. Vzhľadom na nevyhnutnosť zvýšiť potravinovú bezpečnosť v SR z vlastnej produkcie aspoň na 80 %, by mali začať odbery súvisiace so zvýšením a hlavne stabilizovaním úrod stúpať. Výraznejšie zvýšenie však možno predpokladať až po roku 2021, nakoľko bude potrebné obnoviť zdevastovaný závlahový detail spolu s čerpacími stanicami. Pre výhľadový horizont 2027 sme uvažovali s priemernými potrebami vody na závlahy na úrovni 25 mil. m³.

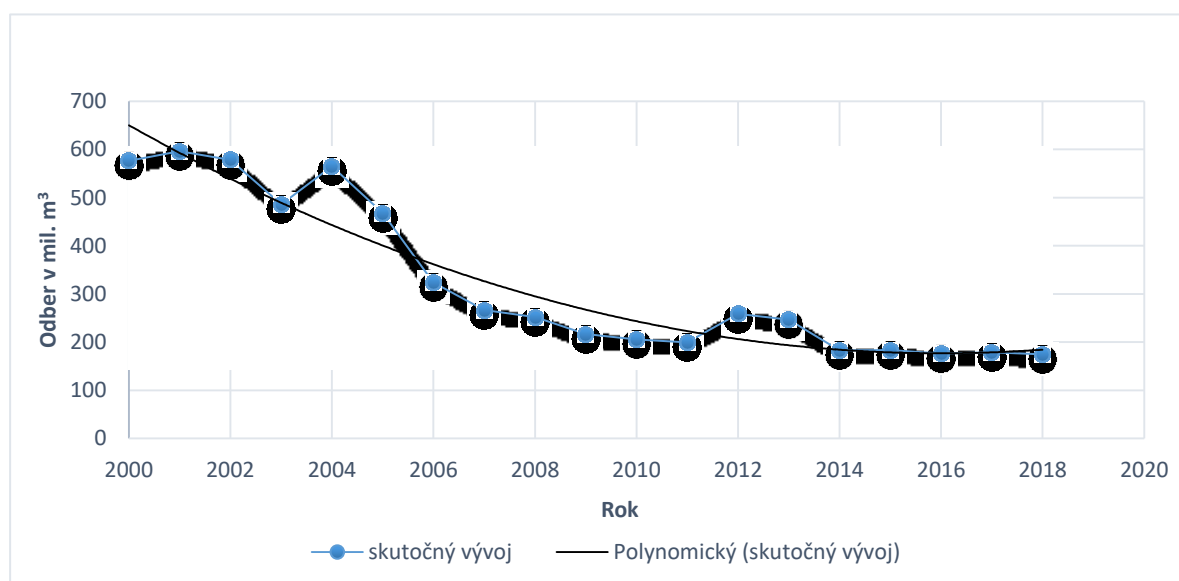
Priemysel, energetika a ostatní

V tejto užívateľskej skupine (ďalej používame iba skrátený názov „priemysel“) dominujú odbery povrchovej vody. Na druhom mieste sú odbery z podzemných zdrojov, ktoré sú iba o niečo vyššie ako odbery z verejných vodovodov. Vývoj odberov z podzemnej a povrchovej vody je v tabuľke (Tabuľka 26).

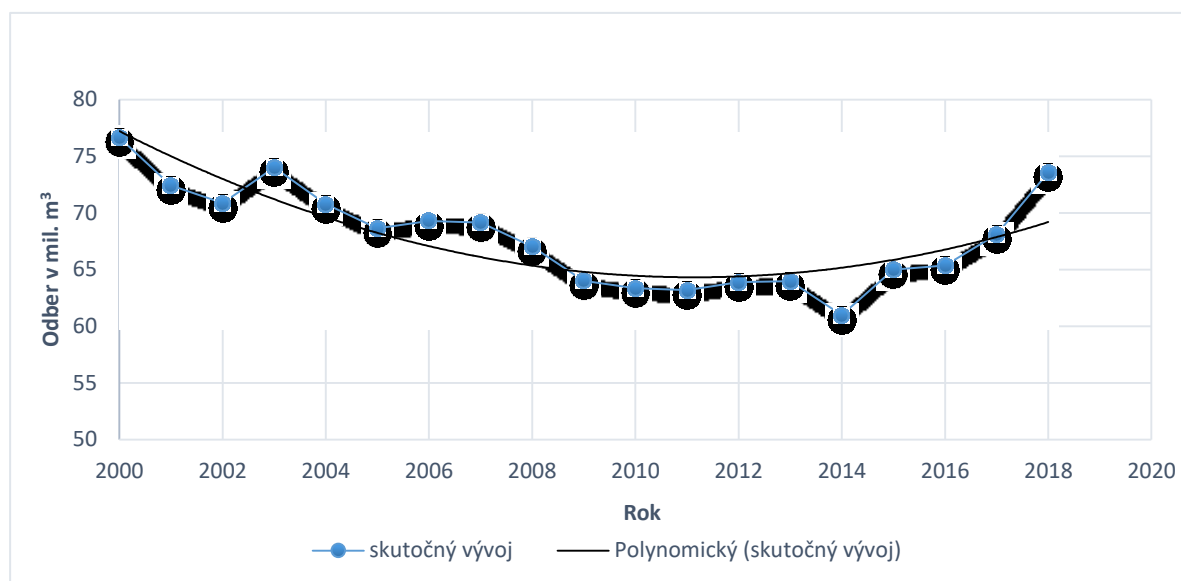
Tabuľka 26 Vývoj odberov z podzemnej a povrchovej vody pre priemysel

Rok	Odbery pre priemysel [mil. m ³]		
	Povrchová	Podzemná	Spolu
2000	575,9	76,7	652,5
2001	596,1	72,4	668,6
2002	578,0	70,9	648,8
2003	485,7	74,0	559,7
2004	564,9	70,8	635,7
2005	468,0	68,6	536,6
2006	323,7	69,3	393,0
2007	266,8	69,2	335,9
2008	251,8	67,0	318,8
2009	217,0	64,0	281,0
2010	205,5	63,4	268,9
2011	199,1	63,2	262,3
2012	258,5	63,9	322,4
2013	246,9	64,0	310,9
2014	182,8	61,0	243,8
2015	183,3	65,0	248,3
2016	175,8	65,4	241,2
2017	178,9	68,1	247,0
2018	174,5	73,6	248,1

Obr. 7.21 - Vývoj odberov z povrchovej vody pre priemysel

Obr. 7.22 - Vývoj odberov z podzemnej vody pre priemysel

Z obrázkov je zrejmé, že je možné doterajší vývoj veľmi úspešne vyrovnáť rozličnými teoretickými krivkami. Je však zrejmé, že tieto krivky nie je možné použiť pre prognózu výhľadu (ani krátkodobého) odberov vody, nakoľko zmeny sú prudké a ovplyvňujú ich významní odberatelia. Napriek celkovej stabilizácii odberov a nárastu v ostatných rokoch viaceré krivky „vyrovnávajú“ vývoj stále s klesajúcou tendenciou. Táto metóda nie je vhodná pre spracovanie logicky zdôvodniteľnej prognózy, vzhľadom na vývoj v ostatných rokoch.

Tejto užívateľskej skupine dominujú významní užívatelia vody, podľa odberu ktorých sú ovplyvňované celkové trendy. V roku 2017 bolo v SR registrovaných 327 odberateľov vo všetkých odberateľských skupinách. Odberatelia zaradení do kategórie významní (56) odoberali v roku 2017 spolu viac ako 95 % a 5 najvýznamnejších odberateľov v priemysle spolu odoberalo viac ako 53 % z celkového odobieraného množstva povrchových vôd. Významné poklesy odberov vody v posledných rokoch boli prevažne z dôvodu poklesu výroby, ale aj zavádzania nových technológií. Pokles pri prietokovom chladení spôsobil hlavne nárast ceny vody. V roku 2012 významný nárast odberov reprezentuje prakticky jeden odberateľ – SE Vojany (Slovenské elektrárne).

Prognóza do roku 2027 bola spracovaná na základe odborného odhadu z údajov vývoja v ostatných rokoch. Očakáva sa celkové mierne oživenie výroby. Malo by ísť o oblasti automobilového a strojárského priemyslu, potravinárskeho priemyslu, priemyselné parky, rekreáciu a turizmus. Mierne nárast by mal byť aj v energetike (elektrárne a teplárne). Rozhodujúci nárast odberov oproti súčasnosti by sa mal týkať povrchovej vody.

Štruktúra využívania vody v roku 2027

Prognózy potreby vody do r. 2027 boli podrobne spracované vo vyššie zmienenej úlohe „Výhľadová VHB množstva povrchovej vody k dlhodobému časovému horizontu“, (Kelčík, VÚVH, 2019). V tejto podkapitole dopĺňujeme v nasledovnej tabuľke štruktúru používania vody v r. 2027 pre jednotlivé sektory (obyvateľstvo, priemysel, poľnohospodárstvo) v členení na odbery z povrchovej a podzemnej vody.

Tabuľka 27 Štruktúra využívania vody v r. 2027 (podľa metodiky EHK OSN) v mil. m³

P.č.	Účel odberu	Odbery vody		
		spolu	z toho:	
			povrchová	podzemná
A. OBYVATEĽSTVO				
1	Voda z verejných vodovodov	330,5	55	275,5
2	Individuálne zásobovanie zo studní	7	0	7
3	Zásobovanie priemyslu a služieb z ver. vodovodov	69,2	11,6	57,6
4	Zásobovanie poľnohospodárstva z verejných vodovodov	2,5	0,4	2,1
5	Straty a vlastná spotreba	86,4	14,8	71,6
	SPOLU (1+2-3-4-5)	179,4	28,2	151,2
B. PRIEMYSEL				
6	Z vlastných zdrojov	275	200	75
(3)	Zásobovanie priemyslu a služieb z ver. Vodovodov	69,2	11,6	57,6
	SPOLU (6+3)	344,2	211,6	132,6
C. POĽNOHOSPODÁRSTVO				
7	Voda pre závlahy	29	25	4
8	Voda pre živočíšnu výrobu	14	0	14
(4)	Zásobovanie poľnohospodárstva z verejných vodovodov	2,5	0,4	2,1
	SPOLU (7+8+4)	45,5	25,4	20,1
D. OSTATNÉ ÚČELY				
9	Z vlastných zdrojov	.	.	.
(5)	Voda pre ostatné účely z verejných vodovodov	.	.	.
	SPOLU (9+5)			
E. CELKOVÝ ODBER V SR		655,5	280	375,5
Z toho bez individuálnych zásobovaní zo studní		648,5	280	368,5

Schéma odberov z podzemných a povrchových vôd (mil. m³)
rok 2027

